

SCENELIV

#02 – 2020

Dansk Skuespillerforbunds medlemsblad

TEMA:
Dansk børneteater er presset

INDHOLD

- 4 #LABORATORIET**
ET SPRING UD PÅ DYBT VAND
Sara Fanta Traore har kun haft 14 dage til at springe ind i hovedrollen i 'Camille Clouds brevkasse', og derfor må hun bare hoppe ud i det og håbe på det bedste og kollegernes hjælp.
- 6-13 TEMA:**
DANSK BØRNETEATER ER PRESSET
- 6 KNOKLER FOR AT OVERLEVE**
Når der i dag stadig laves børneteater på højt niveau, er det for langt fjerre penge end tidligere. I de små børneteaterkompagnier må man sætte meget kendte værker op for at få råd til de små skæve stykker.
- 10 KALDET DER SNIGER SIG IND PÅ DIG**
Sceneliv har talt med tre forskellige skuespillere om, hvordan det er at spille teater for børn. Måske var det ikke en ønskeopgave til at begynde med, men det bliver det.
- 12 BØRNETEATER I TILBAGEBLIK**
Hanne Trolle har lavet børneteater med Teatret Månegøgl fra 1981 til 2017. I dag ser hun med fra sidelinjen og er imponeret over de nye og de unge i faget.
- 14 NY UNDERSØGELSE AF LØN**
Kvinderne haler så småt ind på mændene, viser en ny undersøgelse af lønningensniveauet blandt scenekunstnere.
- 17 KLASSIKEREN**
POUL REUMERT OG BODIL IPSEN
Første halvdel af 1900-tallets mest prominente par på de danske teater-scener var Poul Reumert og Bodil Ipsen, der ofte spillede sammen. Se et snapshot fra sæsonen 1930/31.
- 18 SKUESPILLERE MED OVERBYGNING**
De studerende på de nye kandidatuddannelser er nu i gang, selv om der er skærpet tilsyn med Den Danske Scenekunstskole. Reportage fra Aarhus.
- 21 AT BLIVE ÆLDRE I SKUESPILLERFAGET**
Vi har mødt tre skuespillere, der elsker at stå på scenen i en moden alder. Hanne Uldal, Kurt Dreyer og Ann-Mari Max Hansen fortæller om hvordan og hvorfor.
- 24 LÆR UDVALGENE I DSF AT KENDE**
Som menigt medlem i Dansk Skuespillerforbund er man altid velkommen til at tage kontakt til de forskellige faglige udvalg. Lær dem alle seks at kende her.
- 28 MINDEORD OM SØREN SPANNING**
Mogens Pedersens mindeord om afdøde Søren Spanning. "Den prægtigste Hamlet i årtier."
- 29 APPLAUS:**
DINA AL-ERHAYEM (1975-2019)
"Selv storesøsterens sky kat, som sjældent værdigede andre mennesker et blik, klæbede sig til Dina, når hun kom på besøg." Dette er blot en af sætninger i dette nummers nekrolog.
- 30 DSF STUDIO**
I den kommende tid er der Meisner-teknik, operakursus og metodeworkshop på kursus-programmet.

"Da jeg læste manuskriptet til 'Den eneste ene', syntes jeg, at det var en sjov lille historie, jeg lige kunne overskue at være med i (...). Alt behøver jo heller ikke have en social kontekst."

— Sidse Babett Knudsen,
marts 2020, Ud & Se

SIDSTE NYT FRA SoMe

♡ 38 💬 1

Bliv smart i en fart! 😄 Nu kan du vise dine kolleger og omverdenen, at du også er en del af 'DSF-holdet' med en T-shirt. Dansk Skuespillerforbunds t-shirt er trykt på et trykkeri, som kæmper for en bæredygtig tekstilindustri. Køb den før din kollega!

FØDSELSDAGE

→	LISA GERTUM BECKER, 60 år	2. maj
→	INGE JUUL HANSEN, 75 år	4. maj
→	FRITZE HEDEMANN, 75 år	8. maj
→	JESPER ASHOLT, 60 år	11. maj
→	SUSANNE STORM, 50 år	14. maj
→	THOMAS PHILBERT PRÆSTEGAARD, 50 år	15. maj
→	ANDERS AHNfelt-RØNNE, 70 år	16. maj
→	SUSANNE HEINRICH, 75 år	16. maj
→	SUSANNE BONDE, 50 år	16. maj
→	VIBEKE STEENSGAARD, 80 år	17. maj
→	SVEND JOHANSEN, 90 år	17. maj
→	MALENE MELSE, 50 år	17. maj
→	PER LUNDSGAARD, 50 år	20. maj
→	MICHAEL LINDVAD, 80 år	25. maj
→	GUNVOR REYNBERG, 60 år	25. maj
→	MAIBRITT SAERENS, 50 år	25. maj
→	STIG HOFFMEYER, 80 år	27. maj
→	PETER DAMM-OTTESEN, 70 år	6. juni
→	VIBEKE JUEL BENGTSSEN, 75 år	7. juni
→	CARINA WITZANSKY, 90 år	8. juni
→	MERETE IRGENS, 80 år	9. juni
→	HOLGER PERFORT, 95 år	9. juni
→	JANNIE FAURSCHOU, 70 år	10. juni
→	HANS HENRIK VOETMANN, 70 år	15. juni
→	KLAUS MESSERSCHMIDT HJULER, 50 år	17. juni
→	NINA ALLER CHRISTRUP, 50 år	17. juni
→	JOHANNES MANNOV, 60 år	21. juni

SCENELIV udgives af Dansk Skuespillerforbund og udkommer 6 gange årligt.

Oplag: 2.700 eks. – Abonnement: 425 kr. årligt

Dansk Skuespillerforbund
Tagensvej 85, 3. sal
2200 København N
Telefon: 33 24 22 00
Mandag-fredag 9-12 og 13-15
dsf@skuespillerforbundet.dk
www.skuespillerforbundet.dk

Artikler, læserbreve og lign. sendes til:
jwj@skuespillerforbundet.dk

Redaktion: Jacob Wendt Jensen (redaktør)
Benjamin Boe Rasmussen (ansvarshavende)

Annoncer sendes til: Jette Rydder,
jr@skuespillerforbundet.dk

Forsidefoto: Lærke Posselt
Grafisk design: Spine Studio
Tryk: KLS PurePrint

(Debatindlæg, anmeldelser, mindeord osv. må maks. fylde 2800 anslag inkl. Mellemrum)

ANNONCEPRISER OG FORMATER (B × H)
Helside (215 × 280 + beskæring) 10.000 kr.
Bagsiden (215 × 220 + beskæring) 10.000 kr.
1/2 side (196 × 124) 5.500 kr.
1/3 side – horisontal (62 × 254) 4.000 kr.
1/3 side – vertikal (196 × 81) 3.000 kr.
Visitkort (95,5 × 60) 700 kr.
Små medlemsannoncer (95,5 × 60 mm – 400 anslag inkl. mellemrum): 350 kr.

Annoncemateriale skal afleveres i pdf-format.
Alle priser tillægges moms.

Særlige annonceønsker: Kontakt Jette Rydder
tlf. 33 24 22 00

Næste nr. af Sceneliv udkommer 19 juni 2020

CORONA OG SCENELIV

Artiklerne i dette nummer er skrevet før corona-virus kom til Danmark. De er redigeret efter, hvor vi stod ved deadline, men vi kan i mellemtiden være overhalet af fakta. Vi beder om jeres forståelse.
Hilsen Redaktionen

ZULU-GATE OG DIN HVERDAG

Af Benjamin Boe Rasmussen

Kære venner
Fagudvalg er ikke det mest sexede ord i ordbogen, men jeg er vild med det alligevel. Forbundets udvalg er nemlig en af årsagerne til, at vi kan handle hurtigt og præcist. Både når vi forhandler overenskomster, og når der opstår akutte kriser i branchen. I fagudvalgene sidder nemlig forbundets fortrøpper. Dem som kender hverdagen ude i branchen. Og det er også derfor, at det er værd at engagere sig.

På det seneste har jeg selv danset rundt i musicalen 'Den skaldede frisør' sammen med 20 andre medvirkende, hvoraf langt de fleste er medlem af en fagforening. Det mærker vi helt konkret i hverdagen ved, at der – selvom produktionsselskabet ikke er overenskomstdækket – alligevel er faste aftaler om møde- og prøvetider. Der er også faste aftaler om, hvordan ændringer i spilleperioder skal varsles, og om hvordan vi afvikler turne. Og det skyldes uden tvivl, at vi har forbundene i ryggen.

De faste aftaler gør det muligt at planlægge et liv uden om en aktuel produktion, så man kan gå til auditions eller supplerer indtægten med dubbing, filmarbejde eller noget helt tredje. Men aftalerne er ikke kommet af sig selv. De er resultat af mange års dialog med arbejdsgiverne og deres sammenslutninger om organiseringen af vores arbejde. Men netop fordi det handler om hverdagen, er det både super vigtigt – men også lidt for let at glemme at sætte pris på.

Omvendt er det også utroligt vigtigt, at vi som forbund har mulighed for at samle akutte krisesituationer i branchen op.

Et aktuelt eksempel er 'ZULU-gate', som opstod i forbindelse med afviklingen af årets ZULU Awards. Her gik danserne selv sammen og sagde nej til de helt urimelige vilkår, de var blevet tilbudt. Det var mega sejt!

Danserne i forbundets danseudvalg var også hurtige til at rabe alarm til sekretariatet. Juristerne og jeg smed alt, hvad vi havde i hænderne og hjalp så godt vi kunne – både medlemmer og ikke-medlemmer – og bagefter holdt vi et stormøde for danserne i branchen. Resultatet blev en markant forbedring af lønnen i forbindelse med awardshowet og et styrket sammenhold mellem danserne.

Der er ingen tvivl om, at der er et stort behov for forbedringer af dansernes forhold, men første skridt er, at de handler solidarisk og står sammen. Så har vi i forbundet mulighed for at trykke de rigtige mennesker på maven og forhåbentlig på sigt få ryddet så meget op, så dansere ikke længere bliver aflønnet med T-shirts og adgang til efterfester.

Derfor er danseudvalget og de seje dansere, der har engageret sig i bestyrelsen ekstremt vigtige. Det er jo dem – og alle de andre aktive medlemmer i forbundet – der har hænderne på kogepladen, og det er ikke mindst deres viden, der danner baggrund for den politik, vi har og de områder, som vi prioriterer. Også selvom vi ikke altid kan imødekomme alle udvalgenes mange ønsker.

Når alt kommer til alt handler politik om mennesker og holdninger, og forbundet er aldrig hverken stærkere eller svagere, end de mennesker der arbejder og engagerer sig i det. Heldigvis er sekretariatets sammensætning lige nu tæt på det optimale, man kan ønske sig. Men det er jo jer, medlemmerne, der bestemmer, hvem der skal sidde i maskinrummet og være med til at forme vores fælles fremtid.

Dette nummer af Sceneliv er det sidste inden årets generalforsamling. Inde i bladet kan I se, hvor og hvornår generalforsamlingen afholdes, og så kan I også se, hvem der stiller op til bestyrelsen.

Tak til alle jer, der engagerer jer. Og selvfølgelig også tak for kampen til jer, der har været med det seneste år, men nu tager en velfortjent pause fra det faglige arbejde.

Stor tak til jer alle fra både sekretariat og bestyrelse.

Vi ses til generalforsamling! ●

ET SPRING UD PÅ DYBT VAND

Af Louise Kidde Sauntved

To uger. Så lang tid fik **Sara Fanta Traore** til at dublere hele ti små roller i forestillingen ‘Camille Clouds brevkasse’ på Mungo Park. Samtidig med at hun om aftenen spillede en hovedrolle i forestillingen ‘Tatovering’ samme sted.

Sara Fanta Traore sidder koncentreret på en orange stol, iført en gul badekåbe. Hun venter. På det, for publikum, usynlige tegn, der fortæller, at nu er det hendes tur. Så rejser hun sig op, og tager karakteren på sig, samtidig med at hun smider badekåben. Det næste minuts tid er hun en stærkt forkølet arrangør af et lokalt hækkeløb, hvor der ikke kommer nogen gæster. Det gjorde der heller ikke sidste år.

Karakteren er en ud af de i alt ti mindre roller, hun spiller i stykket ‘Camille Clouds brevkasse’, der oprindeligt var planlagt genopsat på Mungo Park i marts.

Mungo Park er et ensembleteater, hvor tidligere stykker ofte genopsættes, og det er derfor helt normalt, at en skuespiller bliver bedt om at dublere, når den oprindelige indehaver af rollen er videre til andre opgaver.

Men for Sara Fanta Traore, der blev færdiguddannet sidste sommer og kun har været ansat på Mungo Park siden januar, er det første gang hun prøver at overtage en rolle. Med prøvestart kun få dage efter premiere på forestillingen ‘Tatovering’, hvor hun har en hovedrolle.

“Det er virkelig tidspresset at blive kastet ud i et nyt projekt så hurtigt efter.

Lige nu er jeg ved at finde ud af, hvordan man egentlig gør det,” siger Sara Fanta Traore, da vi møder hende efter en prøve. “Det er bare at hoppe ud i det. Og stole på, at de andre spillere redder mig, hvis jeg kommer ud på dybt vand. Men nu er det heldigvis en forestilling, hvor det ikke gør det vilde, hvis en af de andre siger ‘Du skal lige sidde ovre på den der stol, Vagn’, eller hvad min karakter nu hedder,” siger hun med henvisning til det fletværk af stemmer og karakterer, der hele tiden glider over scenen, mens de taler til sig selv og hinanden og den hemmelige Camille Cloud.

At gøre en andens til sit eget

Sara Fanta Traore træder frem på scenen. Nu iført en kimono i blankt silkestof. Helt henne ved det sted på gulvet, der om kun en uge bliver til scenekanten, folder hun armene kærligt, kærtegnende om sig selv og begynder: “Jeg er en 47-årig mand, der for knap seks måneder siden faldt pladask for mig selv. Jeg har kendt mig i mange år, men aldrig rigtigt set mig selv som en, man kunne blive forelsket i. Men nu er det altså sket (...) Jeg går tit på date med mig selv. Men nogle gange ville jeg ønske, at jeg var lidt flere. Findes der mon andre, der dater sig selv?”

Flere af de ti karakterer Sara Fanta Traore skal lære er mænd. Det skyldes ikke så meget en bevidst leg med kønsroller og forventninger, men temmelig lavpraktisk, at Sara overtager rollen fra Mads Hjulmand, der spillede med i første opsætning.

“De andre spillere dribler lidt ud og ind af køn, men alle Mads’ karakterer er mænd. Derfor har vi fra starten snakket om, at nogle af dem var nødt til at blive lavet om til kvinder. Ikke fordi jeg ikke kan spille mand eller mere maskulin, men hvis vi ikke lavede noget om, blev det for meget en kvinde, der har overtaget en mands rolle,” siger Sara Fanta Traore, der bruger en videooptagelse, hun har af første opsætning som et vigtigt udgangspunkt.

“Der er simpelthen ikke tid til, at jeg kan skabe mine karakterer helt fra bunden på to uger, så for min egen skyld lægger jeg mig tæt op ad Mads. Men jeg kan samtidig slet ikke lade være med også at nuancere det i forhold til, hvordan jeg selv ville gøre det. Og jeg tror, at når jeg lige har spillet det nogle gange og får et større overskud, vil jeg gøre det mere og mere til mit eget.”

Støtte fra de andre spillere

Undervejs i prøverne byder de andre tre spillere jævnlige ind med kommentarer.

“Det er supergodt, at du rører ved dig selv. Han er så vild med sig selv, at han slet ikke kan lade være. Mere af det.” Eller “Du må godt være endnu mere forkølet. Sut godt på den der Halls.” Ikke mindst er det vigtigt, at Sara Fanta Traore lærer, hvor hun skal stå, hvem hun skal kigge på og hvilken rækkefølge tingene skal ske i. Og her er de andre på scenen en kæmpe hjælp. “I skal bare blive ved med at sige det til mig,” siger Sara. “Det er rigtigt godt, hvis I siger det, når I opdager, at jeg følger for meget rundt.”

“De andre er så søde og bliver ved med at sige, at det er min tid, og mig der bestemmer, hvad jeg har brug for. Og jeg læner mig rigtigt meget op ad dem, fordi jeg tror på, at de vil mig det bedste. Når man skal lære så meget på så kort tid, er det svært at få noter og rettelser på ting, hvor jeg måske tænker ‘Ej, der er jeg slet ikke endnu,’ men jeg synes virkelig, de har været gode til at mærke, hvor jeg er. De har alle sammen dubleret før, så de ved, hvordan det er. Og det er dejligt, at de har tillid til, at jeg godt kan byde ind med noget, der måske kan måle sig med Mads.”

Bare byd ind

Men selv omsorgsfulde kollegaer kan komme til kort. I den første udgave af ‘Camille Clouds brevkasse’ udførte Mads Hjulmand

et korttrick. Sara Fanta Traore har scenen på video og har set den flere gange, men det er ikke nok til at lære det ordentligt. Holdet diskuterer, om der er nogen der kan komme og hjælpe. Eller om de skal vælge at lade Sara gøre noget helt andet.

“Kan du jonglere?”

“Ja, jeg kan den her med tre bolde.”

“Men det må heller ikke blive alt for kikset.”

Valget ender med at falde på et trick, hvor hun ikke kan ryste et lommestørklæde af hånden. En mindre i rækken af beslutninger, der skal træffes.

Opgaven med at dublere ‘Camille Clouds brevkasse’ har været benhård, men også meget lærerig for Sara Fanta Traore.

“Jeg kan virkelig godt være forfængelig og blufærdig, og det kan godt smitte af på mig spillemæssigt. Jeg har brug for at være meget sikker i min tekst og kan være en slow-starter, fordi jeg godt kan lide at vide, præcis hvad jeg gør hvornår, før jeg kaster mig ud i noget. Og det er der bare ikke tid til her. Det håber jeg kan være med til at træne mig i at byde lidt større i hurtigere tempo fremover og ikke være så bange for at blive kastet ud på dybt vand. For det bliver man virkelig, når det skal gå så stærkt.” ●

Sara Fanta Traore

Født 1992

Uddannet fra Den Danske Scenekunstskole i 2019. Har blandt andet medvirket i serien ‘Sex’ på TV2 Play. Har siden januar været del af det faste ensemble på Mungo Park, hvor hun har været at finde på scenen i ‘Tatovering’ og ‘Camille Clouds brevkasse’.

Hjertet banker for børnene

Det danske børne- og ungdoms-teater er berømt, også uden for landets grænser, for at lave teater, der ikke taler ned til børnene, men ser dem som tænkende, sansende individer, der godt kan tåle at tale om de helt store følelser. Men branchen er presset.

Tobias Heilmann står midt på det runde scenegulv og lader en enorm ballon, formet som en gylden fisk, svæve gennem rummet. Han styrer den med to pinde, så det ser ud som om den svømmer. En guitar sætter ind. Og selvom det runde scenegulv i Teater Batidas sal i Nordvest er bart, uden det lys, der senere skal gøre fiskens dans magisk, mærkes teatres puls i hele rummet.

Batida er i gang med første gennemspilning af forestillingen 'Den store bog om at blive væk', siden den blev sidst opført for et halvt år siden. Og der er lige lidt rust, der skal bankes af, før fortællehjulene igen kører som smurt: "Hvor var det nu, jeg skulle stå? Står kulissen her eller lidt til højre?"

"Ai ai ai ai, nu er vi på vej – hold fat i mig." Sangen sætter stemningen. Den lille pige Kirsten er taget på eventyr, ud i den store verden. På scenen er hun blevet til en lille dukke, der rider på den kæmpe guldfisk, mens hendes storesøster bekymret leder efter hende. Men som sangen messer: "Kirsten hun er væk, væk, væk."

Teater Batida har de seneste 30 år turneret i både ind- og udland med deres musikalske børneunivers. De seneste år har de dog været en del af formidlingsordningen Teater Nordvest, der tilbyder gratis teater til en række skoler og institutioner i lokalområdet. Det har betydet en mere fast indtægt og base i teaterbygningen i Københavns nordvest-kvarter, der bugner af rekvisitter og sjæl fra tre årtiers scene-kunst i øjenhøjde med børnene.

Det handler om balance

"Det moderne turnerende børneteater opstod som en reaktion på at blive slæbt med i Folketeateret og se voksenskuespillere, der ikke gad at spille for børn," siger Sus Hauch, der er skuespiller og administrativ leder på Batida.

"I stedet skulle der skrives forestillinger, der handlede om børnene og børnenes

verden. Forestillinger der ikke talte ned til dem, men derimod turde konfrontere dem med en masse ting, der er en del af deres liv."

Også de mere tunge og alvorlige.

"Noget af det teatret kan er at behandle de store ting i verden, uden at stå med løftede pegefingre. Børn bliver jo også konfronteret med død og frygt i deres liv og ved at lave en forestilling om det, kan man give det en stemme," siger Sus Hauch. Som i 'Den store bog om at blive væk', der handler om, hvad det vil sige at blive væk. På godt og ondt.

"For det kan jo også være fedt at få udfordret sine grænser, hvis det går godt. Det vigtige er at finde balancen, så man hverken skræmmer børnene fra vid og sans, eller gør det så puttenuttet, at det slet ikke føles ubehageligt at blive væk."

Voksnes fordomme

Engang bølgede diskussionen om, hvorvidt børn kunne tåle at se den slags. I dag er der bred enighed om, at børn sagtens kan holde til at se forestillinger om død, savn og fare på teaterscenen.

Indimellem er der dog stadig nogen, der stiller spørgsmålet: "Er det for meget?", men Mie Brandt, leder af Teatret Zeppelin, oplever, at modstand ofte handler om den voksnes egen smerte og livsbagage.

"Sidste efterår havde vi premiere på 'Mælkebøtterelementet', der handler om fire piger på børnehjem, og der oplevede jeg voksne, der græd og sagde 'Det kan børn ikke tåle.' Men jeg tænkte: 'Det er måske dig, der ikke kan tåle det. Børn kan godt tåle det.' Jeg er stor fan af børn. De er fantastisk dygtige til at fange ting og forstå det og få noget konkret ud af det. Derfor er det også vigtigt ikke at tale ned til dem, men op: 'Det kan I godt forstå, I er kompetente, I kender godt følelsen af sorg og misundelse, det ved vi, at I gør.' Vi må ikke have berøringsangst i forhold til de svære emner."

Rum for genkendelse

Pernille W. Sørensen, der er ved at skrive ph.d. på Roskilde Universitet om børns oplevelser af teater i skolens kontekst, er enig.

"Det der kendetegner scenekunsten er, at det er et fokus på oplevelsen af følelser og interaktion med omverdenen. Det er muligt at lytte og se og føle med hele ens sensoriske apparat. Det er et rum for genkendelse, men også for forstyrrelse og forargelse – alt det grimme. Teatret rummer paradokser, legende former, utopier og dystopier om, hvordan verden også kan se ud og tilbyder os versioner af verden, som vi ikke har fået lov at leve i endnu. Vi kan kigge ind, og vi kan få lov næsten at mærke død og sorg på vores egen krop. Men vi dør ikke. Vi mister ikke. Det er som et laboratorium, hvor man har mulighed for at komme i kontakt med de her sansende oplevelser. Jeg tror teaterforestillinger er måder at reflektere vores samtds levede liv, bekymringer og drømme på, og det er derfor, vi begynder at se flere og flere forestillinger, der for eksempel leger med forskellige familiekonstellationer og på den måde afspejler de mulige scenarier, verden rummer for et barn."

Ændrede salgsmønstre

Der er bred enighed om, at det er sundt for børn at kunne spejle sig i kunsten, og engang var devisen da også, at alle børn skulle i teatret en gang om året. Uanset baggrund og økonomisk formåen. Desværre er både skoler, biblioteker og daginstitutioner presset i bund både økonomisk og tidsmæssigt. Skolereform og PISA-krav gør, at lærerne skal løbe hurtigere og har svært ved at finde åndehuller i kalenderen. Det betyder alt sammen, at færre børn kommer i teatret. Samtidig får lærerne ikke længere løn for at tage på teaterfestival og dermed få ny inspiration til forestillinger og brug af teatret i undervisningen. Mange steder er opgaven i stedet blevet centraliseret og

“Vejen fra vækst-lagene er altså blevet længere, og jeg tror, det fremover kan blive svært for de helt unge og nye at få refusion.”

Der er bred enighed om, at det er sundt for børn at kunne spejle sig i kunsten, og engang var devisen da også, at alle børn skulle i teatret en gang om året. Uanset baggrund og økonomisk formåen. Desværre er både skoler, biblioteker og daginstitutioner presset i bund både økonomisk og tidsmæssigt.
Foto: Lærke Posselt

overladt til kulturkonsulenter, der køber ind i pakker til hele kommunen på en gang.

Og de går i høj grad efter det, de allerede kender.

“De laver en tjekliste, hvor de ser alt det, de kender og holder af,” siger Henrik Køhler, direktør i Teatercentrum og leder af Aprilfestival, der igennem årene har været et stærkt bindeled mellem teatre og formidlere.

“Det er kun, hvis der bliver plads i programmet, at de får oplevet noget nyt. Det betyder reelt, at én forestilling måske bliver eksponeret 100 gange, hvor det tidligere var 10-15 kompagnier, der dækkede samme behov. Markedet har ændret sig, og det er en tendens, vi er meget nervøse for, idet branchen jo er bygget op omkring den mangfoldighed, der ligger i at have et frit valg.”

Gynger og karruseller

Det kan mærkes ude på teatrene, hvor der i stigende grad skeles til skolernes behov, når der vælges temaer. I en stadigt mere presset skolehverdag, skal lærerne kunne legitimere, hvorfor de går i teatret, og så er det lettere at vælge en forestilling, der handler om ting som misbrug og mobning, der i forvejen er en del af læreplanen.

“Det er begyndt at handle rigtigt meget om, hvad børnene får ud af det og hvad de

kan følge op på,” siger Mie Brandt. “Hvis vi laver en Astrid Lindgren-forestilling, så finder de pengene, men hvis vi laver en ukendt titel, kan det godt være, de vælger den fra, selvom de synes den lyder spændende. De går efter det sikre. Og det sikre er tit klassikerne.”

Det har Mie Brandt taget konsekvensen af på Teatret Zeppelin, der skiftevis satser på det sikre og laver nyskrevne og mere udfordrende forestillinger.

“Jeg ville gerne lave den med børnehjemmet, fordi den interesserede mig dybt. Men jeg kan ikke lave den slags forestillinger hver gang, så ville vi ikke overleve. Så jeg laver ‘Mio, min Mio’, men stadig på en zeppelinsk måde. Det er gyngerne og karrusellerne. Men der er visse kommercielle titler, jeg holder mig fra, selvom vi sikkert kunne tjene flere penge. For jeg skal også kunne se mig selv i øjnene.”

Det store støttelotteri

Teatret Zeppelin, der holder til på Vesterbro i København, har i mange år haft status af Lille Storbyteater, og har derfor fået et fast fire-årigt tilskud. Netop nu afgøres det, hvem af de 26 teatre, der har ansøgt om de i alt 12 pladser i København, der kommer med i ordningen de næste fire år.

“Det er et lotteri, og ingen kan føle sig sikre,” siger Mie Brandt. “Vi har været med længe, men måske vil de have nogle nye ind? Lige nu betyder det helt konkret, at vi skruer ned på lavt blus. Hvis nogen spørger, om vi vil lave en co-produktion, er jeg nødt til at sige ‘ja, hvis vi får pengene og ikke bliver skåret’. For det er også et muligt scenarie.”

Rundt om i landet sidder andre teatre med tilsvarende frygt og bæven. Hvem får støtte og hvem bliver skåret?

“Det er en kamp om stadig færre penge,” siger Sus Hauch. “Vi er tit støttet af projektstøtteudvalget for scenekunst, men deres midler er aldrig blevet opgraderet, så de er i virkeligheden skåret ned. Derfor er de kommet med en udmelding om, at de nu vil støtte færre projekter med flere penge. De opfordrer så alle os projektteatre til at søge om at blive et Lille Storbyteater. Det er bare ikke en reel mulighed. Det er desværre pengene, der får lov at styre. Det er også derfor, vi hele tiden skal legitimere, hvorfor vi laver det, vi laver. I stedet for bare at kunne sige, at det er en vigtig del af det at vokse op og det at være menneske, at man forholder sig til scenekunst, dans, musik og billedkunst, så bliver det sådan noget med, at det er sundt, fordi man bliver bedre til at læse. Det skal altid legitimeres med noget, der i sidste ende giver penge.”

Presset vækstlag

Ved årsskiftet trådte en ny refusionsordning i kraft, hvor der ikke længere er et refusionsudvalg, der ser forestillinger ved showcases. I stedet er det projektstøtteudvalget, der tager stilling på baggrund af skriftlige ansøgninger og videoklip.

Det kan potentielt set få store konsekvenser for vækstlaget, vurderer Henrik Køhler.

“Børneteateret har i mange år været et frirum, hvor man som ny kunstner kunne gå ind og rent faktisk få en forestilling op at stå. Der er rigtigt mange inden for det her område, der sætter en forestilling i verden, søger om refusion, og så er de på landevejen.”

Men uden showcases, bliver det sværere at få øje på nye talenter, nye ideer og interessante tendenser.

“Vejen fra vækstlagene er altså blevet længere, og jeg tror, det fremover kan blive svært for de helt unge og nye at få refusion.”

Et af de små projektteatre det er lykkedes at komme igennem refusionsnøglehullet er Teater Mikado, der sidste år blev tildelt refusionsstøtte i perioden 2020-23.

“Det giver en kæmpe gejst, at nogen på den måde har givet thumbs up til det, vi laver,” fortæller den ene af Mikados to skuespillere Maria Bak Ahrensberg. “Men den gejst er godt nok også nødt til at være der,

for at vi kan blive ved med at lave projekter. Vi har gjort det her i to år og har ikke fået løn for det endnu. Håbet er, at vi stille og roligt kan begynde at tjene penge på det, så vi kan begynde at lønne os selv og de mennesker, vi tager med i vores projekter. Men det tager tid og kræver en hel masse opsøgende arbejde, hvor vi skal overtale fonde og skolelærere til at støtte os og købe vores forestilling, selvom vi ikke kommer med en kendt titel.”

Samarbejde for fremtiden

På Teatercentrum er man bevidst om, hvor hårdt der knokles i vækstlaget – og i det hele taget – for at få enderne til at mødes.

“Hvis vi sammenligner os med andre lande, ser det stadig godt ud. Der er stadig flere børn, der ser teater end voksne. Men hvis vi ikke arbejder sammen og kæmper for at sikre de ordninger, vi har nu, vil de være truede om et par år. Derfor opfordrer vi de store stjerner på børneteaterområdet til at give deres viden og stafetten videre. Vores opfordring til teatrene er, at de bliver ved med at søge samarbejder med hinanden. Og bliver ved med at åbne døren og se muligheder. For den største udfordring for børneteateret er, at de ligger nederst i hierarkiet og fødekæden, når det handler om adgang til økonomi. Der er rigtigt mange, der er placeret som små produktionsenheder, der har sværere og sværere ved at finde penge. Vi har altid kæmpet for, at 25 procent af støttemidlerne skal gå til børneteater, det vil kun være rimeligt, når 25 procent af befolkningen er under 18. Men det er kun 7-8 procent, der rammer området, når alt er talt med.” ●

Teatret Zeppelin, der holder til på Vesterbro i København, har i mange år haft status af Lille Storbyteater og har derfor fået et fast fire-årigt tilskud. Foto: Lærke Posselt

Mødet, gnisten og drømmen slukket

Grundet udbruddet af corona-virus måtte Aprilfestivalen desværre i marts sende den triste besked, at årets festival blev aflyst. Den skulle efter planen have været afholdt i Holbæk Kommune 19.-26. april under overskriften ‘Mødet, gnisten og drømmen’ og med deltagelse af 115 teatre, herunder to internationale gæstespil fra Belgien og Schweiz. Festivalen er årets vigtigste begivenhed for det danske børne- og ungdomsteater, og et vigtigt mødested for branchen. Den bliver i et vist omfang forsøgt erstattet af live-streaming-modeller.

Næste års festival vil efter planen blive afholdt i Esbjerg 18.-25. april.

Kaldet der sniger sig ind på dig

Børneteater står ikke altid på scenekunstnernes ønskeliste, når de for sig selv formulerer, hvad de vil med deres fag. Men når først man står over for børn og unge, går situationen i blodet på en.

Af Louise Kidde Sauntved

Jeg laver teater for børne- og familiepublikummet

Mie Brandt har været kunstnerisk leder af Teatret Zeppelin siden 1998. Hun er desuden både auteur, skuespiller og dramatiker på teatret. Foto: Karoline Tiara Lieberkind

Mie Brandt, skuespiller og kunstneriske leder på Teatret Zeppelin elsker, at der er umiddelbar respons, når hun spiller for børnepublikummet. "Det giver en frihed til at give den gas."

Begrebet *børneteater* huer ikke Mie Brandt.

"Børneteater klinger mindre seriøst for folk, der ikke kender branchen. De tror, det er nemmere, billigere og en fritidshobby. Vi har voksne publikummer, som seriøst spørger os, om vi får løn. Eller tror, at de medvirkende er børn."

Hun vil gerne gøre op med fordommene om, at teater for børn er mindre værd end voksenteatret. For hun synes, at børn er verdens bedste publikum.

"Jeg befinder mig rigtigt godt med at spille for børn. De er ærlige, åbne og gode at snakke med. De tør reagere og give udtryk for deres følelser. Og så er jeg dybt interesseret i de temaer, der er i børns liv. Det handler ofte om nogle overgange i livet, som altid er spændende og vigtige, med al det kaos, frygt og glæde, der følger med," siger Mie Brandt, der efter 22 år som kunstnerisk leder på Teatret Zeppelin, er blevet god til at vælge værker, der fanger målgruppen.

Kontakt afregning

"Når man spiller for skolepublikummet, skal man være ekstremt vaks og på forkant. Man er nødt til at være derude med sine ører og sin energi, hvis man vil have salen til at vibrere. Men det er ikke nok. Værket skal også vække genkendelse hos publikum. De skal kunne spejle sig i det i forhold til deres hverdag og udvikling. Hvis vi først fanger dem med vores forestillinger og tematikker, kan vi sagtens spille for 170 børn, hvor der er helt ro i salen. Keder de sig til gengæld, mærker man det med det samme."

Mie Brandt elsker, at der er kontant afregning og liv i salen.

"Når man står over for det voksne publikum, kan man nogle gange mærke, at der sidder en i salen og vurderer en. Den følelse får man ikke med børn. Børn dømmer ikke, de oplever og siger, hvad de mener på en konstruktiv måde. Det giver en frihed og en ro til at arbejde og give den gas."

Vi skal ikke pakke børn ind i vat

Peter Schlie er uddannet fra DDSKS i 2017. Netop nu er han aktuel i 'Historien om V', en samproduktion mellem Teater ZeBU, Musikteatret SAUM og Den ny Opera i Esbjerg.
Foto: Emilia Staugaard

**Peter Schlie drømte ikke lige-
frem om at spille børneteater,
da han blev færdig på Den
Danske Scenekunstscole i 2017.
I dag vil han anbefale alle at
kaste sig ud i det.**

"Det var lidt af et tilfælde, at jeg begyndte at lave børneteater. Jeg havde en fordom omkring det, men nu synes jeg, det er en stor gave at få lov at spille for børn, for de er så ærligt et publikum. Det lyser ud af dem, om de kan lide det eller ej," siger Peter Schlie, der ikke har spor imod, at børnene til tider larmer og snakker i salen.

"Noget af det fantastiske ved at spille for børn er jo, at de er så fantasifulde. Hvis du selv tror på det, du laver, så tror de også på det og lever sig helt ind i det, der sker på scenen. Og det skaber selvfølgelig en lyst i dem til at sidde og konversere under stykket," siger han og nævner en episode, hvor to drenge sad på første række under en opførelse af 'Pinocchio' og diskuterede, om det blafrende blå lagen på scenen var rigtigt vand eller ej.

"De blev enige om, at det nok ikke var rigtigt vand. Men så kom Pinocchio ud af hvalens mund, og skuespilleren havde taget noget vand i munden, som han sprøjtede ud.

Og så blev de helt enige om, at det selvfølgelig havde været rigtigt vand fra starten af. Det var bare sådan et fantastisk eksempel på den fantasi, børn har, og på det de deler med hinanden, når de sidder der."

Børn er sgu seje

Senest har Peter Schlie medvirket i forestillingen 'Historien om V', der handler om en far, der forsvinder. Efter forestillingen går skuespillerne ned i salen og snakker med børnene om stykket. Og der har han også mærket, i hvor høj grad børnene evner at reflektere over oplevelsen.

"Måske har børnene selv oplevet, at deres forældre blev skilt. Så taler vi om det. De samtaler kan være meget rørende, for de er sgu seje de børn, de kender godt til de svære ting i livet også. Jeg tror, man skal passe på med at pakke børn for meget ind i vat. Selvfølgelig skal vi passe på dem, men vi skal også passe på ikke at passe for meget på dem."

Vi vil gerne åbne en samtale

Teater Mikado består af skuespillerne Maria Bak Ahrensberg (foto) og Stine Schou, samt instruktør Alexandra Christensen.
Foto: Privatfoto

**Maria Bak Ahrensberg
udgør den ene tredjedel af
projektteatret Mikado, der
sidste år brød igennem med
ungdomsforestillingen 'Til
sidste fjer'. Indtil videre er
den opført for over 900 unge
landet over.**

Pigebander, alkohol- og stofmisbrug, hjemløshed, pædofili og selvmord. Der bliver ikke lagt fingre imellem i Teater Mikados ungdomsforestilling 'Til sidste fjer', der handler om to unge piger, der bliver medlem af en pigebande. Men det er heller ikke meningen. For Teater Mikado vil gerne ruske op i de unge og starte en samtale.

"Det er enormt interessant, at vi kan bruge teatret til at fortælle de hårde historier, hvis bare vi også tager de unge i hånden bagefter. Vi tager som oftest en snak efter forestillingen, og vores erfaring er, at der er mange af de unge, der kan se noget af sig selv, eller nogen de kender i forestillingen, eller på anden måde genkender tematikker. Og så er det jo, at samtalen bliver interessant."

Beslutninger med konsekvenser

Marie Bak Ahrensberg oplever især, at 'Til sidste fjer' rammer plet i efterskolealderen.

"Det er en alder, hvor der sker rigtig mange ting. De vil gerne tage en masse beslutninger selv, og nogle af de beslutninger ender måske med at få nogle andre konsekvenser, end de troede. Måske afprøver man nogle rusmidler eller går ind i et fællesskab, der ikke er sundt, fordi det kan give status. Så der er mange ting, vi kan tage en snak med de unge om – eller som de kan tage med sig hjem og reflektere over, for nogle af dem synes måske, det kan være pinligt eller svært at snakke om. Men forhåbentlig kan forestillingen være med til at åbne deres tanker om, at alt har konsekvenser. Jeg tror også, det har betydning, at vi skildrer nogle piger, der ikke er søde og pæne. Roller til piger bliver tit den søde, den forelskede eller den meget pigede, og de to kvindelige karakterer i denne her forestilling er mere nuancerede og tager fat i både den hårde og den bløde type," siger Maria Bak Ahrensberg.

Når nogen spørger, hvorfor man skal lave teater for børn, svarer jeg: “Hvorfor ikke?”

Af Louise Kidde Sauntved

Hanne Trolle var i over ti år den eneste, der lavede moderne børneteater for de helt små i Danmark. I 2017 valgte hun at lukke Teatret Månegøgl efter 36 år i branchen, og hun glæder sig over, at stafetten er givet videre til fortællelystne, kreative ildsjæle.

Teater for børn på halvandet år? Det var en helt uhørt tanke i slutningen af halvfjerdserne, hvor Hanne Trolle begyndte at lave børneteater. Børneteater var fra fire år og op, yngre børn ville slet ikke få noget ud af at gå i teatret, var holdningen. Så hvad skulle de dog der?

“Men forældrene kom altid og ville have lille Ole med alligevel, ‘for han er meget veludviklet og kan sagtens være med’. Og så tænkte jeg, hvorfor skal de små egentlig snydes for den oplevelse? Og så gik jeg i gang.”

De første ti år var Hanne Trolle alene på skansen. Der var et par teatre i Frankrig, der også arbejdede med de helt små, men ellers var der kun hende.

“Så jeg bevægede mig virkelig ud på dybt vand. Jeg kunne ikke kigge nogen steder hen og se, hvem der havde erfaring. Men langsomt, gennem årene, fik jeg arbejdet mig ind på det, der blev min metier. Mit livsværk,” siger Hanne Trolle og griner selv lidt af ordet. “Det lyder meget højtideligt. Men det var jo det, det blev.”

Teatrets særlige sjæl

Der gik kun lidt over et år, før Hanne Trolle deltog i den første teaterfestival, og her mødte hun undren fra flere sider: Kunne man det?

“Men det påstod jeg, at man kunne. Og det viste sig jo også at være rigtigt. Dengang var der en masse pædagogiske

bøger, der sagde, at børn i den alder ikke kunne koncentrere sig mere end ti minutter ad gangen. Men det passer jo ikke. Du kan sagtens have et lille barn inde og se teater en halv time. Du skal bare være opmærksom på, at før de bliver fem-seks år, kan de ikke følge en historie fra A til Z, der varer en halv time. Du kan godt have en dramaturgi med en rød linje, men så skal der være nogle små sidehistorier.”

Hun opdagede hurtigt, at børn også kan koncentrere sig i endnu længere tid, bare forestillingen taler til dem i øjenhøjde, med enkle og letforståelige historier.

“Og så er det vigtigt at fokusere på alle sanser, både den visuelle, auditive og kinæstetiske. Det er rigtigt vigtigt, at vi får stimuleret vores sanser og vores følelsesapparat, uanset om vi er børn eller voksne, og teater er en af måderne at gøre det på. Så når nogen spørger mig, hvorfor man skal lave teater for børn, er jeg nødt til at sige: ‘Hvorfor ikke?’ Teater er et levende rum. Der er en særlig sjæl. Teater er lavet af et andet stof end skærmen og filmen og spillet. Du kan ikke styre det. Og jeg tror, det er rigtigt godt for børn også at komme ind i det rum.”

Kulturelle frø

Hanne Trolle startede Teatret Månegøgl i 1981 og har siden spillet for mere end 350.000 børn, der har fået sanserne masseret af forestillinger om så forskellige

emner som flygtningekrise, kunst, kultur, det gamle Egypten og japansk kulturliv. Emner, der rækker tilbage til hendes egen barndom, der var fuld af kultur.

Hun håber, at hun har været med til at lave en tilsvarende prægning på nogle af de mange børn, der har set hendes stykker.

“Kan vi give de her oplevelser fra børnene er helt små, kan vi jo håbe, at det sætter sig og har en eller anden vanedannende effekt.”

Hanne Trolle valgte at lukke Teatret Månegøgl i 2017. Men hun brænder stadig for teateret, nu bare i en mere tilbagetrukket og rådgivende rolle.

“Jeg har en bunke erfaring i bagagen og giver gladelig ud, hvor jeg kan. Jeg synes, det er sindssygt spændende at gå ind uden at have ansvaret, men kun glæden og legen omkring det. For det er blevet hårdt at have ansvaret i en teaterbranche, der i stigende grad bliver presset af økonomi og et skolesystem, hvor teater ikke længere er så prioriteret, som det var engang. Jeg har jo været med dengang, vi havde penge, og hvor der var fokus på, at børn skulle i teatret mindst en gang om året. Jeg kunne gå ud og hyre professionelle og skulle ikke forhandle om, hvor mange måneders løn, de skulle have.”

På et tidspunkt fik Teatret Månegøgl 900.000 årligt i støtte som enkeltmandsteater, og Hanne Trolle spillede 200 forestillinger om året.

“Så blev jeg skåret, og det var også fint, for det gik. Men tiderne blev siden mere og mere trange og kravene blev anderledes og meget mere tidskrævende i forhold til kommunikationen udadtil, PR og de sociale medier. På mange teatre består en kæmpestor del af arbejdet i dag i kommunikationsarbejde og administration. Og hvor er så de penge, der skulle gå til kunsten?”

En god beslutning

Hun oplevede samtidig, at det blev sværere og sværere at sælge forestillingerne.

“Børn kom ikke længere i teatret en gang om året. Skolerne, børnehaverne og vuggestuerne fik færre og færre penge og det samme gjaldt bibliotekerne og teaterforeningerne. I gamle dage solgte jeg 14 dage til en teaterforening, hvor jeg spillede to gange om dagen. Til slut solgte jeg måske to forestillinger.”

En vis metaltræthed begyndte at sætte ind.

“Jeg havde haft mit eget teater i 36 år, og jeg følte, at jeg var kommet ind i et hamsterhjul, der strammede mere og mere. Jeg havde lovet mig selv, at jeg ikke ville stå og blive en bitter, sur gammel dameovre i hjørnet. Det var meget afgørende for mig. Så beslutningen om at stoppe kom efter et par års overvejelse, og nu vågner jeg hver morgen med ro i sindet og tænker: ‘Tak fordi jeg tog den beslutning.’”

“Så jeg bevægede mig virkelig ud på dybt vand. Jeg kunne ikke kigge nogen steder hen og se, hvem der havde erfaring. Men langsomt, gennem årene, fik jeg arbejdet mig ind på det, der blev min metier. Mit livsværk.”

Fra sidelinjen glædes hun over den energi og fortællelyst hun oplever i den yngre generation.

“For 10-15 år siden sad vi gamle teaterfolk og sagde ‘gad vide om der er nogen, der kommer og tager over efter os?’ Men det er der så sandelig. Unge, ambitiøse, skønne teaterfolk, der går i alle mulige retninger.”

Unge og arbejdsomme

“Fra jeg startede til i dag har børne- og ungdomsteatret fået meget større anerkendelse, og der er virkelig kommet en stor diversitet. I dag er der danseteater for de mindste og børneopera på Den Jyske Opera. Og der er rigtig mange, der laver fine forestillinger for de helt små også nogle, der mere er installation og performance. Så der er sket meget, siden jeg i begyndelsen af firserne søgte om 10.000 kroner til et videokamera og fik afslag med den begrundelse, at man ikke kunne bruge video i teateret. Det har jeg skraldgrinet af mange gange senere.”

Men hun er også bekymret for de entusiastiske unge.

“De knokler røven ud af bukserne og kæmper og søger og kæmper. Det er rigtig hårdt. Og spørgsmålet er, om det vil holde, for når du når en vis alder, skal det gerne køre rundt økonomisk, ellers søger folk andre steder hen. Men der er en kæmpe lyst til at eksperimentere og nyudvikling og entusiasme i det, og det er skønt. Det er så vigtigt, at vi bliver ved med at kæmpe for, at teatret har sin berettigelse. Også for børn.” ●

Kvinderne haler langsomt ind på mændene

Af Lotte Ruby

Ny lønstatistik viser, at medlemmerne af skuespillerforbundet i snit tjener bedre end gennemsnitsdanskeren. Tallene viser også, at lønforskellen mellem mænd og kvinder fortsat er større end på arbejdsmarkedet som helhed. "Vær mere åbne om jeres løn," opfordrer formanden.

Skuespillerforbundets medlemmer er ikke lønførende, men dog bedre lønnet end den gennemsnitlige danske lønmodtager. Det viser de seneste tal, som forbundet har fået fra Danmarks Statistik. Men der er fortsat stor lønforskel mellem forskellige grupper af medlemmer.

"Det billede genkender vi fra den sidste lønstatistik fra 2015, som også viste, at skuespillere og operasangere gennemsnitligt tjener betydeligt mere end eksempelvis dansere. Så det er ikke nogen overraskelse, men endnu et tegn på, hvor vigtigt det er, at blandt andet danserne står sammen – og at vi som forbund bakker op og hjælper med at forbedre vilkårene i de dele af branchen, som lønner dårligst," siger Benjamin Boe Rasmussen, formand for skuespillerforbundet.

Kvinderne haler langsomt ind

Et andet område, som skabte debat i forbindelse med lønstatistikken fra 2015, er lønforskellene mellem mænd og kvinder, som dengang var på hele 40 procent. Det var næsten det dobbelte af lønforskellen mellem

kønnene på arbejdsmarkedet generelt, hvor forskellen dengang var på 22 procent. I de nye tal er lønforskellen mellem forbundets mandlige og kvindelige medlemmer faldet til 35 procent.

"Det er ikke perfekt, men det er et fald, som jeg er rigtig glad for at se. Ikke mindst fordi lønforskellen mellem mænd og kvinder på hele arbejdsmarkedet i samme periode kun har rykket sig med én procent. Så selv om vi endnu ikke er i mål, ser jeg tallene som et udtryk for, at vi er på rette vej. At vi er i færd med at rykke branchen," siger Benjamin Boe Rasmussen.

Meget af arbejde videre med

Lønstatistikken, som kun viser medlemmernes erhvervsindkomst – og altså ikke eksempelvis dagpenge – fortæller også, at alder betyder rigtig meget for, hvad medlemmerne tjener. De yngste medlemmer tjener mindst, men har så til gengæld næsten ingen lønforskel mellem kønnene. Gruppen mellem 30-50 år tjener mest, mens lønnen hos de ældste falder igen.

Det er også i gruppen over 50, at lønforskellen mellem mænd og kvinder er størst.

Skuespillerforbundets formand har ikke nogen enkel løsning på, hvordan lønforskellene på tværs af faggrupper, køn og alder kan blive mindre. Det er et langt sejt træk, og der vil altid være lønforskelle i branchen, mener han. Men han har samtidig en opfordring til alle medlemmer:

"Vi ved, at åbenhed om lønnen er en af de bedste måder at fremme ligelønnen på. Desværre er det stadig tabu at tale om løn mange steder i branchen og i samfundet generelt, så det tabu skal vi have brudt. Det skal hverken føles pinligt at spørge eller svare. Det er nemlig kun arbejdsgiverne, der har glæde af, at vi holder mund. Så lad os blive enige om, at løn er noget, vi taler om," slutter Benjamin Boe Rasmussen. ●

Læs hele rapporten på

<http://skuespillerforbundet.dk/loen/>

Gennemsnitslønnen for medlemmer af Dansk Skuespillerforbund og samfundet generelt i 2015 og 2018 fordelt på køn

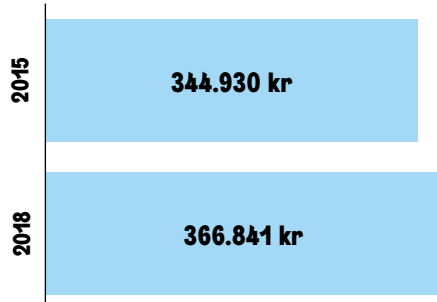
Mænd i DSF

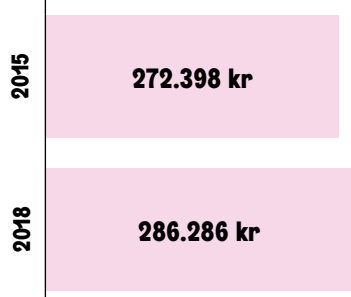
Kvinder i DSF

Mænd generelt

Kvinder generelt

Viden om kollegernes løn er meget værd

Frederikke Vedel,
musicalperformer, 33 år.

“Ja, jeg taler med mine kolleger om løn. Når jeg har fået tilsendt en kontrakt, er det altid meget fedt lige at gribe knoglen og tale om den med nogle kolleger. Ikke kun om lønnen, men tit også nogle af de andre punkter. Der kan være ret stor forskel på de vilkår, man får tilbudt. Der sker også, at der er kolleger, der ringer til mig for at tale om løn. Jeg oplever generelt, at åbenheden er blevet større.

Når jeg forhandler med producenterne, starter jeg typisk med at lave en liste med de ting, jeg gerne vil forhandle om. Så ringer jeg og fortæller, hvad jeg gerne vil have ændret og hvorfor, og her er det selvfølgelig meget værd at vide, hvad kollegerne er blevet tilbudt. Jeg har ofte fået noget godt ud af at forhandle, og jeg har aldrig oplevet, at der kom noget negativt ud af det. Derfor synes jeg, at alle skal øve sig på at forhandle. Også selv om det kan være en

overvindelse for nogen. Men det værste, man kan få ud af det, er jo et nej.

Efter forhandlingen har jeg også ofte sammenlignet min kontrakt med mine kollegers. Det er meget lærerigt. Faktisk er det overraskende, hvor store udsvingene kan være. Det gælder ikke kun i forhold til køn, men et par gange har jeg oplevet, at mine mandlige medspillere har fået tilbudt meget mere end mig. Jeg har til gengæld aldrig talt med en mandlig kollega, som mener, at det er sådan, det skal være. Så når lønforskellen mellem mænd og kvinder i branchen stadig er på 35 procent, betyder det, at vi skal blive endnu bedre til at tale sammen om løn.”

Foto: Mikkell Hoé Schildknecht

Før i tiden var løn ikke noget, man talte om

Christine Exner, skuespiller
og bestyrelsesmedlem, 46 år.

“Min opfattelse er, at der er kommet mere fokus på løn blandt kvinder – både i samfundet som sådan og i branchen. Da jeg blev færdiguddannet for 20 år siden, var løn ikke noget, man talte om. Man kunne måske godt forhandle lidt med arbejdsgiverne, men det var ikke noget, kolleger talte sammen om. Det har heldigvis ændret sig de seneste år – og det er godt, for hvis man kun diskuterer sin løn med arbejdsgiverne, kan man få et helt forkert indtryk af niveauerne.

Derfor er det også godt, at der bliver lavet lønstatistik og det hele bliver mere transparent. Ellers kommer løn til at basere sig på mavefornemmelser. Tidligere har man jo godt kunnet fornemme, at mændene i branchen måske generelt havde det nemmere. Både i forhold til at få opgaver, men også i forhold til løn. Der kan være mange ting, der ligger bag lønforskellene mellem mænd og kvinder. Men 35 procent er jo meget højt – også selv om en del kvinder vælger at prioritere familien højere i en periode og derved også mister

indtægter og anciennitet. Så det skal vi have gjort noget ved.

Jeg synes selv, at jeg har et godt arbejdsliv og en okay løn. Men jeg har også haft nogle meget dårlige oplevelser – for eksempel i forbindelse med mine barsler, og jeg har også direkte fået at vide af en kvindelig arbejdsgiver, at hvis jeg forventede det samme i løn, som mine mandlige medspillere, så kunne jeg godt pakke sammen. Den situation endte sjovt nok med, at jeg alligevel fik det samme som min kollega, og jeg håber selvfølgelig, at det var fordi, hun efterfølgende havde reflekteret over sin udmelding. Jeg har selv et par mandlige kolleger, jeg ringer til, hvis jeg er i tvivl om lønnen. De tør generelt bede om mere, end jeg ellers ville have gjort.”

Privatfoto

Foto: Holger Damgaard

KLASSIKEREN

POUL REUMERT OG BODIL IPSEN

To af dansk teaters største navne i første del af 1900-tallet spillede ofte sammen på de københavnske teaterscener. Poul Reumert (1883-1968) nåede selv mere end 500 roller på teatret i en karriere, der strakte sig over ikke mindre end 65 år. Bodil Ipsen (1889-1964) kom op på godt og vel 200 roller på scenerne, og oveni dem kan man lægge utallige roller i Radioteatret og en pæn karriere som filmskuespiller og filminstruktør. Poul Reumert nåede også at blive filmskuespiller, men med noget mindre succes. De to indledt et nærmest legendarisk samspil på Det kongelige Teater allerede i 1914. På det teater var højdepunktet 'Baandet'. De forlod begge to stedet i 1919 og skabte sammen en glansperiode på Dagmar-teatret i de tre efterfølgende år. På Holger Damgaards nærværende teaterstill er de med i den franske tre-akter 'Den elskede fjende' i teatersæsonen 1930/31. Stykket er forfattet af André-Paul Antoine.

KANDIDATUDDANNELSE – EN MODIG SØGEN

Af Steffen Moestrup

Det første kuld kandidatstuderende i scenekunst er i fuld sving. De studerende og uddannelsen er stadig i gang med at finde et ståsted mellem det akademiske og det kunstneriske. Nysgerrighed, mod og tværfaglighed skal få alle på rette spor.

Mikal Korsgaard Larsen er studerende på den nye kandidatuddannelse i scenekunst og en del af første årgang, der påbegyndte studiet i august 2019. Lige nu undersøger han og tre andre kandidatstuderende tilfældets rum. Vi, fotografen og jeg, befinder os i et lokale på Aarhus Teater sammen med de studerende. I rummet hersker øjensynligt et mindre kaos af tilfældige objekter; tunge lædermøbler, udstoppede dyr og en stribe oppustelige, lyserøde plasticgrise. Men alle objekter er placeret de steder, hvor kridtstreger fortæller, at de skal være. Et ordnet, kalkuleret kaos. Og i Chesterfield-møblerne sidder en række norske skuespillerinder. De var egentlig i gang med at øve en forestilling sammen med nogle dramaturgi-studerende, men nu er alle folk gået sammen om det her. Det er ret kendetegnende for uddannelsen: "Vi afprøver ting sammen. Vi ved ikke, hvor det skal ende. Uddannelsen er jo som sådan også ved at finde sit ståsted," siger Mikal.

Vi undersøger

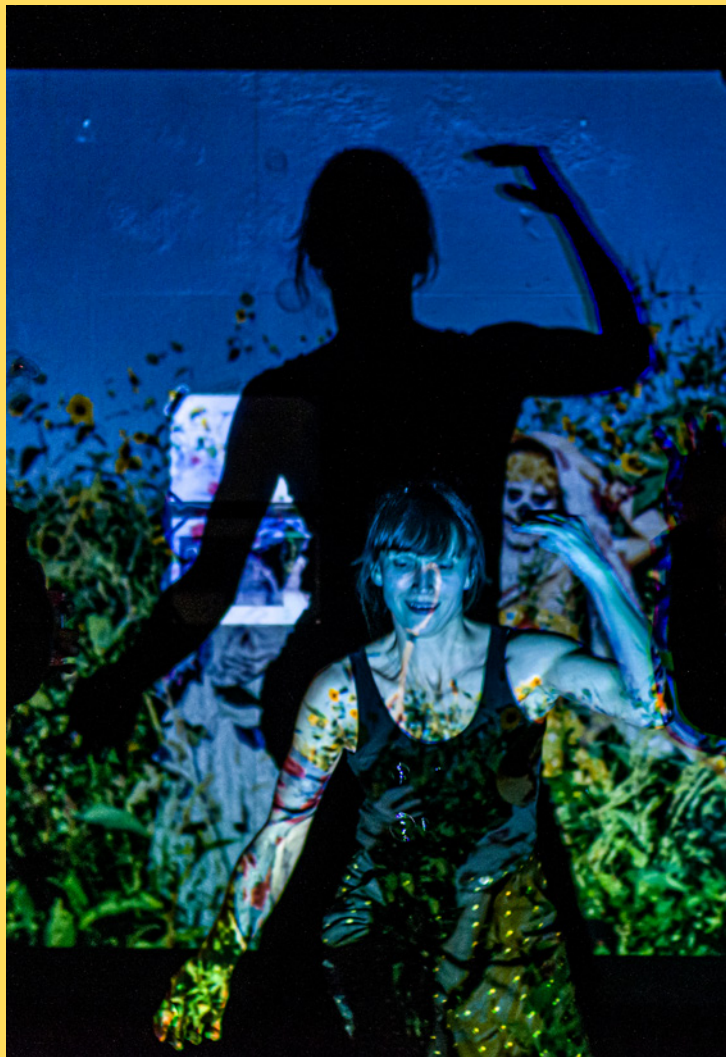
"Ja, det eneste vi ved med sikkerhed er, at vi slutter kl. 18," siger Runar Hodne. Han er nyansat professor på skolen og har en længere karriere bag sig som instruktør på blandt andet Dramaten i Stockholm og Oslos Nationaltheatret. I dag ser han mest bare på. Lytter, observerer, noterer.

Mikal tager igen ordet: "Skal vi starte nu?" Og så går de i gang. Eller gør de – for hvornår starter egentlig en kunstnerisk proces? De studerende sidder omkring hinanden i en cirkel. Ingen siger noget. Blikkene flakker lidt rundt. Flere smiler. En griner. En går hen og sætter sig i en sofa for sig selv. En anden tager et dyrehoved på og to medstuderende begynder forsigtigt at æ dre hovedet.

Vi er vist i gang.

Det at undersøge noget er helt centralt på kandidatuddannelsen, hvor hver enkelt studerende har ansøgt med et projekt, som udgør den røde tråd i den toårige uddannelse.

En flok norske skuespillerinder er sprunget til og udgør nu en del af holdet, som på Aarhus Teater er i gang med et valgfag på kandidatuddannelsen i scenekunst.
Foto: Den Danske Scenekunstskole

Giver nysgerrighed

Mikal har en bachelor i musical og vil undersøge potentialet i musikdramatik:

“Skolen faciliterer din kunstneriske udvikling. Ude i virkeligheden ville meget gå med det praktiske; finde lokaler, skaffe medvirkende og sådan noget. Men alt det hjælper skolen med, så man kan fokusere på den kunstneriske proces,” forklarer Mikal. En anden studerende, Hanna Helena Bjørnø, har fokus på undren. I øjeblikket bruger Hanna en del tid på at klatre i træer og rulle rundt i græsset for at finde ind til barnets perspektiv og de kvaliteter, der ligger i barnets måde at undre sig på: “På uddannelsen har jeg fået nysgerrigheden igen. Jeg vil gerne se, hvor det kan tage min kreative praksis hen,” siger Hanna, der har en baggrund som skuespiller og har boet ti år i USA. Hun søgte ind på kandidatuddannelsen for at få et kreativt netværk hjemme i Danmark, men også fordi hun var tiltrukket af uddannelsens tværfaglige og internationale sammensætning.

Forskning gennem og med kunsten

Et væsentligt omdrejningspunkt på uddannelsen er kunstnerisk forskning – det som med et engelsk udtryk hedder *artistic research*. For at blive klogere på det, har jeg ringet til Solveig Gade. Hun er professor i scenekunst, underviser på kandidatuddannelsen og har tillige et praktisk virke som dramaturg, hvor hun blandt andet har arbejdet sammen med Elisa Kragerup og Christian Lollike.

Hun forklarer, at kunstnerisk forskning har noget til fælles med videnskabelig forskning. Begge dele kan beskrives som en kreativ, systematisk aktivitet, som bygger på eksisterende viden, men hvor man også gerne vil opnå ny viden og ikke på forhånd ved, hvor det hele ender.

“Men i modsætning til videnskab finder kunstnerisk forskning sted i og igennem kunstnerisk praksis,” siger Solveig Gade og kommer med et konkret eksempel: To studerende er i færd med at udforske dans og bevægelse i mørke. Og det er jo interessant, fordi vi lever i et samfund, som stort set er oplyst 24 timer i døgnet, læg dertil den måde ‘vi ser på’, fx dømmer andres kroppe. Disse er i høj grad dikteret af nogle synsmåder og konventioner, som vi ikke nødvendigvis er bevidste om. I de to studerendes kunstneriske forskning vil de inden for teatrets afgrænsede rum undersøge, hvordan mørke kan være med til at frembringe andre måder at sanse og relatere til hinanden på.

Teori og praksis

I projektet trækker de både på videnskabelig teori om sansning i mørke, på beslægtede scenekunstpraksisser og på udsagn fra publikum, som de har interviewet efter de løbende visninger, der udgør en vigtig del af projektet. Det er planen, at projektet skal realiseres som en forestilling i løbet af det sidste semester på uddannelsen. På den måde kommer genereringen af kunstnerisk viden og kunstnerisk praksis altså til at gå hånd i hånd. Derfor ser Solveig Gade heller ikke en modstilling mellem teori og praksis på uddannelsen: “De studerende er først og fremmest scenekunstnere, men jeg oplever også, at de tilhører en generation, der ikke er bange for eller fremmede overfor teori. De suger til sig og tager det, de kan bruge og omsætter til deres egen praksis. På den måde bliver teori ikke noget, der står i modsætning til kunstnerisk praksis; men tværtimod noget der kan være med til at føde ind i og kvalificere den,” lyder det fra professoren, som også i sit eget virke har kombineret teori og praksis.

De to studerende, Mikal og Hanna, mener da heller ikke, at uddannelsen er blevet for akademisk, men diskussionen fylder meget: “Det snakker vi om hele tiden. Hvordan vi undgår, at vores søgen efter viden står i vejen for det kunstneriske,” lyder det fra Mikal.

En anden diskussion, som har fyldt meget på skolen på det seneste, er økonomien. Efter et voldsomt underskud i 2018, som medførte skærpet tilsyn fra kulturministeriet, har skolen nu igangsat en plan, der skal sikre besparelser på 5,4 millioner kroner årligt. Besparelserne har også haft betydning for kandidatuddannelsen. Oprindeligt var tanken, at der skulle udbydes fire forskellige programmer, men dette er droslet ned til to programmer. Skolen har også måtte sige farvel til en stribe medarbejdere.

We are the World

Men hvad er så succeskriteriet for kandidatuddannelsen? Jeg spørger Mikal, hvad han gerne vil opnå med sin uddannelse. Han tøver ikke men svarer: "Det vigtigste formål er nok at opgradere sig selv. At få nye værktøjer og viden om felter, som er uden for mit eget domæne."

For Solveig Gade er succeskriteriet udtrykt med disse ord: "At få modige studerende ud i branchen, som har formået at udvikle deres kunstneriske signatur og som også kan være entreprenante."

Modet fejler ikke noget, da en af de norske skuespillere pludselig bryder ud i en nærmest råbende sang: "We are the world. We are the children. We are the ones to be raped by Michael Jackson!" råbesynger hun. Flere griner, men det er også pinligt.

"Vi skal samles nu!" råber en anden kvinde. Og så er der pause. De studerende sætter sig igen i en cirkel. "Har alle det godt?" spørger en kvinde. Der nikkes. Der hentes kaffe. Pludselig er vi som på en normal, dansk arbejdsplads. Men undersøgelsen fortsætter. Vi er slet ikke færdige endnu. ●

To-årig kandidatuddannelse i scenekunst

To forskellige specialiseringer: 'Creating Practice', som udbydes i Aarhus og 'Conceptualizing, creating, collaborating', som udbydes i København. I Aarhus har man primært fokus på fortællinger og kreativitet, mens forløbet i København fokuserer på tværgående samarbejde og konceptudviklinger.

Der optages op til 16 studerende.

Undervisningen foregår på engelsk, og på den nuværende årgang er der studerende fra Danmark, Norge, Island, Estland, Rumænien og Tyskland.

De studerende har forskelligartede baggrunde i blandt andet dans, koreografi, lysdesign, skuespil og instruktion.

Jobannonce

Teaterhøjskolen i Ryslinge søger nye stærke kræfter...

Fuldtidsstilling pr. 01/08 2020.

Læs mere på
www.ryslinge-hojskole.dk/ledigestillinger

Ryslinge Højskole
TEATER OG FILMSKUESPIL

LYSTEN TIL AT BLIVE VED

Af Michael Müller

Selv om man har nået pensionsalderen og ikke er fastansat på et teater, er det ikke altid lykken at hive stikket og sætte sig hjem foran vinduet. For skuespillerne **Kurt Dreyer**, **Ann-Mari Max Hansen** og **Hanne Uldal** har tilværelsen som moden freelancer været meget lystbetonet og forbundet med kunstneriske udfordringer. Og så længe der bliver ved at komme roller til dem, stiller de op.

Kurt Dreyer (f. 1944) har været fastansat på Odense Teater i omkring 30 år. Hans folkelige gennembrud fik han i rollen som Revisor-Kurt i tv-serien 'Klovn'.

Jeg er 76 år, så de ting, jeg laver nu, er nok nogle af de sidste, jeg kommer til at lave som skuespiller. I 2020 spiller jeg med i en forestilling på Odense Teater. Derudover spiller jeg i øjeblikket med i en tv-serie, der hedder 'Sunday', som omhandler fodboldmiljøet i Fredericia. Det er tredje sæson, jeg er med i, og i efteråret 2020 starter vi optagelserne til fjerde sæson. Dermed har jeg to store opgaver i år, og det priser jeg mig da lykkelig for i forhold til den alder, jeg har.

Efter at have været ansat som skuespiller på Odense Teater i mange år, hvor jeg har været en fast del af ensemblet og spillet fire forestillinger om året, gjorde jeg for tre år siden op med mig selv, at nu skulle det være slut med så stort et arbejdspress. Og dét har jeg været voldsomt glad for. Det var ikke en svær beslutning, hvad man måske godt kunne tro. Og det har heldigvis vist sig at være den rigtige beslutning, ikke mindst fordi jeg har haft gode ting at tage mig til – både på teatret, men i lige så høj grad på film og tv, som jeg ikke har haft tid til før.

Jeg vil meget nødig undvære mit arbejde. Indtil videre er jeg så heldig, at jeg har haft gode ting at lave, siden jeg drostog filmene 'Klovn', hvor jeg spiller Revisor-Kurt. På den måde har jeg været forkælet, og jeg bliver ved med at sætte pris på det, jeg laver. Jeg synes stadig, det er sjovt.

Kurt Dreyer og Ane Helene Hovby i forestillingen 'Min Familie' på Odense Teater.
Foto: Emilia Therese

En af fordelene ved at blive ældre er erfaringen. Samtidig skal jeg ikke hele tiden bevise, at jeg kan. Det har jeg allerede bevist. Jeg kan bare være til stede og gøre mit arbejde, spille min rolle og tage hjem. Presset er ikke længere så stort, og dét er en forandring, hvilket giver en stor tilfredsstillelse.

Jeg kan tillade mig den indstilling som freelancer enten at sige "ja tak" eller "nej, det passer ikke ind." Sådan var det ikke at være fastansat på teatret. Dér blev jeg tildelt en bestemt rolle sæson efter sæson, og så tog jeg den. Sådan er det ikke i dag, og det er en stor frihed. Økonomisk behøver jeg heller ikke at arbejde fuld tid i dag. Og på

den måde kan jeg godt tillade mig at være kritisk over for de tilbud, jeg får. Jeg vil stadig gerne udfordres, og det er jeg blevet ved at komme ind i komikkens verden. Både 'Klovn' og 'Sunday', hvor jeg spiller bestyrelsesformanden i Fredericia Boldklub.

Jeg vil gerne blive ved med at arbejde som skuespiller, så længe jeg kan lære udenad. Ideelt set vil jeg gerne have to opgaver eller roller om året. Én om foråret og én om efteråret. Jeg vil blive ked af det, hvis der ikke var et job indimellem, for jeg synes, det er sjovt at arbejde, være med til at skabe noget og være sammen med gode kolleger. Derudover opholder jeg mig i mit sommerhus et par måneder hver sommer, og det vil jeg gerne fortsætte med. Jeg har en fantastisk balance mellem arbejde og frihed i forhold til det at være fastansat på et teater.

Ann-Mari Max Hansen (f. 1949) har spillet et hav af roller på en række teatre og revyscener. Derudover har hun medvirket i mere end ti spillefilm.

Min situation som skuespiller er lidt speciel, da jeg har været uden for faget i 18 år indtil sommeren 2019, hvor jeg debuterede igen på Det Ny Teater i musicalen 'Spillemand på en Tagryg'. I de 18 år valgte jeg at beskæftige mig med nogle helt andre ting, da jeg trængte til en pause fra teatret.

Nu er jeg tilbage som skuespiller, og der ligger flere opgaver og roller, som jeg skal arbejde med her i 2020. Jeg er altså ved at starte op igen som skuespiller. Og det er en fantastisk fornemmelse at få lov til at spille igen. Inden jeg stoppede som skuespiller i 2001, havde jeg været i faget i 40 år, eftersom jeg allerede var startet som 12-årig med at spille i Sverige. Derefter spillede jeg Anne Frank, da jeg var 14 år og Ofelia, da jeg var 16 år, og derfra kørte det derudaf.

Da jeg valgte at stoppe, var det definitivt. Jeg tænkte, at jeg aldrig skulle være skuespiller eller spille teater igen. Men så blev jeg lokket tilbage og fik tilbuddet fra Det Ny Teater. I første omgang sagde jeg "nej," men så skubbede Tommy Kenter på. Han havde hovedrollen i forestillingen, men er også min gode ven. Efter flere samtaler kunne jeg mærke, at det var en god ide at starte op igen, og det har dybest set været et meget glædeligt comeback.

I de 18 år, jeg ikke har spillet, er der selvfølgelig sket meget med mig som skuespiller. Jeg går til faget på en ny og frisk måde, men jeg har selvfølgelig også en erfaring med mig. Og jeg er en anden skuespiller i dag. Ikke mindst fordi jeg har været ude at hente masse menneskelig erfaring, efter at jeg har beskæftiget mig en del med psykologi i de 18 år, jeg har været væk.

I dag føler jeg mig mere moden og sikker som skuespiller. Dermed ikke sagt, at det er let. Når man begynder på en ny rolle, ung eller gammel, er det altid forfra. Man skal jo bygge sin rolle op, og arbejdsprocessen har nok ikke ændret sig så meget. Det er ikke lettere at arbejde med en karakter, fordi man er blevet ældre. Opgaven er den samme, nemlig at finde ind til kernen af karakteren. Hele den proces og arbejdet med en karakter føles som en kæmpe bølgedal, før man er inde og have fat i rollen. Så i virkeligheden er det lige så besværligt og spændende, som det var, da jeg var yngre.

Tommy Kenter og Ann-Mari Max Hansen i 'Spillemand på en tagryg' på Det Ny Teater. Foto: Det Ny Teater

Selv om jeg befinder mig i mit efterår som skuespiller, vil jeg stadig gerne udfordres. Det var også derfor, at jeg stoppede for 18 år siden og gik ud i verden og prøvede andre ting af. Og nu er jeg startet op igen, hvilket også er en kæmpe udfordring.

I dag er jeg holdt op med at lægge planer, fordi mit liv har taget så mange finurlige sving, som jeg ikke havde forudset. Jeg tager en sæson ad gangen, og jeg

har tænkt mig at blive ved med at arbejde, indtil jeg går i graven, eller så længe jeg kan bruges til noget. Det interesserer mig ikke at stoppe og sætte mig hen som pensionist. Arbejdet er meningsfuldt for mig. Det er meningsfuldt for mig at bygge en rolle op og lave noget sammen med andre mennesker. Den energi holder jeg meget af. Hvorfor skulle jeg sætte mig hen og kigge ud ad vinduet? Det er ikke dér, at jeg er i mit liv. For nogle mennesker er det et paradis at blive pensionist, men sådan forekommer det ikke mig. Det er et stort privilegium.

Hanne Uldal (f. 1950) har spillet et varieret repertoire, ikke mindst på flere københavnske teatre, heriblandt Det Ny Teater og Betty Nansen Teatret. Derudover har hun medvirket i flere film.

I 2020 spiller jeg en bærende rolle i musicalen 'She Loves You' på Fredericia Teater. Forestillingen strækker sig fra foråret 2020 og ind i 2021, så min kalender er fyldt op.

For mig er det noget sludder at tale om, at det er aldersbestemt, hvornår man er klar til pension, og hvornår man er klar til at trække sig. Jeg arbejder hele tiden. Jeg tænker ikke så meget på, hvor gammel jeg er. Når jeg bliver 80-85 år, så kan det være, at jeg ikke orker eller gider arbejde så meget mere, men jeg ikke kan vide det. Måske kommer der en dag, hvor jeg kun skal læse bøger og høre musik, en dag, hvor jeg ikke længere gider at være udøvende kunstner, men jeg ved det ikke. Måske svækkes mine evner, og så kan det blive noget ensomt ha ha. Indtil da laver jeg mine stemmeøvelser og knokler med fysikken.

Lige nu arbejder jeg meget, som jeg altid har gjort. Jeg spiller teater, skriver og arbejder med musik. For mig har processen altid været det vigtigste. Og i de perioder, hvor jeg ikke har haft udøvende arbejde, har jeg arbejdet på anden måde, med min

stemme og gået på kurser, skrevet eller lavet sange. Det kan også være, at jeg er gået ind i mit lønkammer for at kunne være alene med mine tanker for derigennem at få noget afklaret, som jeg skulle arbejde med på et senere tidspunkt. Så jeg har altid haft noget at give mig til. Sådan er det stadigvæk.

Jeg opfatter min eksistens som en betragtningsbase, som opsamler viden om mennesket, undersøger hvordan mennesket udtrykker sig, og det er dét, som hele mit liv drejer sig om. Det føles som en åndelig ekspansion, og jeg fortsætter uanset om jeg spiller teater eller musik. Det der med ens talent, og hvor storslået man er, har jeg fundet ro med for mange år siden. Det er en bevægelig størrelse. Det er ikke dér, at jeg personligt har villet lægge mine kræfter – heller ikke i dag. At blive berømt. Jeg er selvfølgelig inderligt taknemmelig, når jeg får anerkendelse for mit arbejde og har penge til et ekstra par bukser. Det gør mig selvfølgelig meget glad. Men selv om jeg godt kan lide succesen og den økonomiske frihed, så er det ikke det, som driver mig. I de perioder, hvor jeg har fokuseret for meget på netop at få succes, er det gået udover min kreativitet.

Da jeg var ung, var jeg meget mere kritisk over for det, som jeg kastede mig ud i. Opgaven skulle for eksempel helst være politisk korrekt, og jeg gik efter bestemte ting som eksempelvis 'dybde'. I dag er jeg langt mere åben over for det, jeg laver.

Som årene er gået, har jeg opdaget, at det ikke nødvendigvis er i rollen, at udfordringen ligger. Udfordringen ligger i dig selv og i dit arbejde med rollen. Det er her, du skaber de vilkår og finder dén dimension, der gør at rollen løfter sig og skaber genklang hos publikum – bliver interessant og bliver dyb. Det er meget vigtigere for mig, simpelthen at få lov til at være i processen, arbejde mig ind i en rolle, ind i et stykke musik og derigennem finde hemmelighederne og spændingen.

Så jeg har fået mere ro omkring arbejdet. Uanset hvad jeg laver, så er der altid en spændende proces i det. Som ung er man mere fokuseret på, hvad man skal, hvad man vil, hvad der er rigtigt og forkert, en stillingtagen fra et ydre ståsted. Med tiden bliver man nok mere åben over for andre muligheder og betragter fra et andet sted. Jeg troede som ung, at livet var som en gammeldags kaffetragt, hvor den trangeste del var tættest på døden. Nu ser jeg det omvendt. Livet bliver større, videre og nysgerrigheden gror. Jeg vil formodentlig blive ved med at interessere mig for, hvordan man portrætterer mennesket, uanset hvor gammel jeg bliver. ●

Hanne Uldal (tv) og Patricia Schumann i forestillingen 'Cabaret' på Det kongelige Teater 2014-2015. Foto: Det kongelige Teater

NÅR SAGEN GÅR I UDVALG

Her følger en præsentation af de forskellige udvalg i Dansk Skuespillerforbund. Det er vigtigt for udvalgene at være i tæt dialog med medlemmerne. Du er altid velkommen til at kontakte udvalgene, hvis du har spørgsmål, ideer eller andet, som det relevante udvalg skal forholde sig til. Alle henvendelser til udvalgene er anonyme.

MUSICALUDVALGET

Medlemmer

Kristine Brendstrup, Randi Winther,
Thomas Jensen, Troells Toya, Christian Lund,
Anna Vaupel, Max-Emil Nissen, Karin Nordly-Holst,
Tara Toya, Mikkel Molkte Hvilsom, Rebekka Lund,
Emil Birk Hartmann, Lise Nees (formand)

Vi besøger musicalproduktioner i hele landet og holder møder med de medvirkende. Her taler vi om alt fra audition, kontrakter, prøveforløb, understudy/swing til det fysiske og psykiske arbejdsmiljø. Vi fortæller om vigtigheden af at vælge en tillidsrepræsentant og/eller vide, hvem der er sikkerhedsrepræsentant på forestillingen. Gennem besøg på forestillinger har vi erfaret, at der desværre er mange medlemmer, som arbejder sammen med ikke-uddannede teknikere; at scenografien ikke er sikkerhedstjekket inden prøvestart; at der ikke bliver lavet sikkerhedsgennemgang på produktionen og på skiftende spillesteder på turneer og/eller at lydfolk ikke er vant til at arbejde med in-ear. Dette kan have alvorlige konsekvenser for medlemmernes helbred, nu såvel som i fremtiden. Derfor opfordrer vi til, at du “trykker på stop-knappen”, hvis du på nogen måde føler dig utryk. Sig fra, før det er for sent. Vi oplever ofte manglende ligeløn i branchen. Derfor arbejder vi også med at sætte fokus på løn og lønforhandlinger.

DANSEUDVALGET

Medlemmer

Suad Demirovic, Søren Linding Urup, Mikael Vivien
Orozco Madsen, Birgitte Lundtoft, Tone Reumert,
Stine Andersen, Andrea Deres (formand)

Vi arrangerer en række møder kaldet “Hvad er du værd”, hvor danse- og koreografmiljøet inviteres til at diskutere relevante emner, problemstillinger og vilkår. Møderne fungerer ligeledes som informationsmøder for nyuddannede og ny-tilflyttede dansere og koreografer. Vores ambition er at skabe vidensdeling og styrke solidariteten. Vi arbejder desuden for en dansk version af Dansealliancen, som vi mener kunne styrke de usikre arbejdsvilkår som freelance-dansere/koreografer lever under. Arbejdet har været undervejs i mange år. I 2013 var DSF med til at lave en rapport om dansere og koreografers arbejdsvilkår i Danmark. Rapporten ligger tilgængelig på skuespillerforbundet.dk. Vores kontakt til uddannelserne er utrolig vigtig, da vi ønsker at skabe en god dialog mellem forbund og nyuddannede og videreetablere et ‘solidaritets-tænk’ på et tidligt stadie hos medlemmerne.

OPERAUDVALGET

Medlemmer

Mathias Hedegaard, Maria Hanke, Elisabeth Halling, Eva Hess Thaysen, Helene Hvass Hansen, Pia Mia Gruwier Larsen, Sofie Elkjær Jensen, Mette-Maria Øyen, Kiki Brandt, Jens Christian Tvillum, Simon Duus, Teit Kanstrup, Tuva Semmingsen, Frederikke Kampmann, Paul Frederiksen, Stine Schmidt, Philippa Cold (formand)

I slutningen af 2019 arrangerede vi et tillidsmandskursus for sangerne. Her underviste forbundets jurister i de overenskomster, man ofte arbejder under som sanger, fx overenskomsterne med Det Kongelige Teater, Den Jyske Opera og TIO. Vi gennemgik også forskellige cases og fortalte om tillidsrepræsentantens/talspersonens rolle i den sammenhæng. Vi fortalte også sangeren, hvad de skal være særligt opmærksomme på i kontrakter samt hvilke vilkår, der er de vigtigste at fokusere på, når man bliver tilbudt job på de ikke-overenskomstdækkede områder. Kurset var en stor succes og vi arbejder på at gentage succesen. Vi arrangerer årligt en åben audition for operasangere med et panel af dirigenter, instruktører, agenter og repræsentanter fra operahuse og orkestre.

LIGEBEHANDLINGSUDVALGET

Medlemmer

Ditte Maria le-Fevre, Sandra Yi Sencindiver, Claudio Morales, Marie-Lydie Melono Nokouda, Mo Chara, Thea Glindorf, Gaia Victoria Munoz Rosberg, Sandra Louise Mahmoud Lindquist, Benjamin Boe Rasmussen (formand)

Vi arbejder for at opnå mere diversitet og højere grad af ligebehandling inden for scenekunsten. Vi samler bl.a. skuespillerforbundets forskellige bestræbelser på at forhindre forskelsbehandling, uanset om det er på grund af køn, race, hudfarve, religion/tro, alder, handicap, national, social eller etnisk oprindelse, politisk anskuelse eller seksuel orientering. Vores initiativer er alt fra undersøgelser, dialogmøder med arbejdsgivere, udvikling af redskaber til større ligebehandling til deltagelse i nationale og internationale konferencer om emnet.

GRAMEXUDVALGET

Medlemmer

Christian Gade Bjerrum, Mikaël Vivien Orozco Madsen, Jakob Svarre Juhl, Pia Mia Gruwier Larsen (suppleant), Philippa Cold (formand)

Vi behandler ansøgninger til Gramexfonden. Pengene stammer fra Gramex, der forvalter rettigheder til indspillet musik. Medlemmer og ikke-medlemmer af DSF kan ansøge Gramexfonden om støtte til efteruddannelse, både i ind- og udland. Når vi har modtaget ansøgningerne udarbejder vi herefter en indstilling til bestyrelsen, der træffer den endelige afgørelse.

DET GRØNNE UDVALG

Medlemmer

Christian Gade Bjerrum, Magnus Bruun, Peder Holm Johansen, Benjamin Boe Rasmussen (formand)

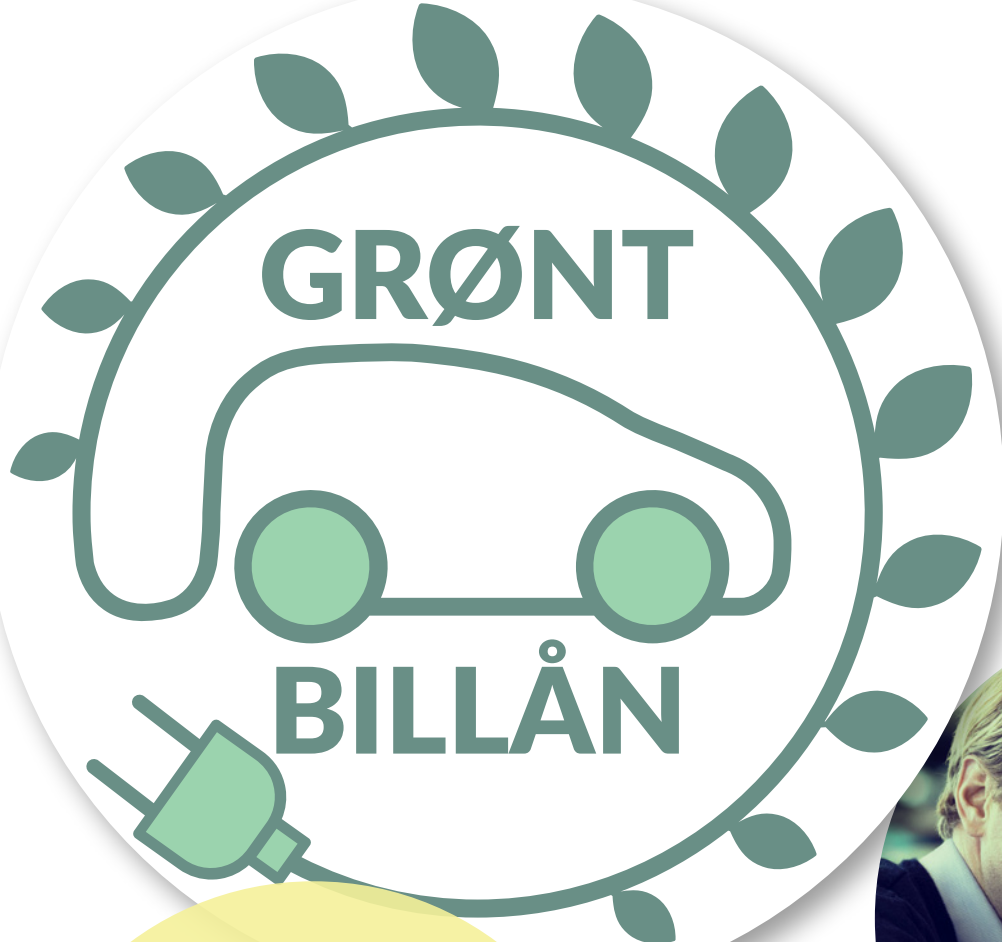
Vi arbejder med, hvordan skuespillerforbundets sekretariat og bestyrelse kan opfylde bestyrelsens beslutning om at arbejde hen imod at blive CO2-neutralt. Vi sætter fokus på teaterbranchens CO2-udledning ved at gå i dialog med alle branchens interessenter. Vi har i begyndelsen af 2020 afholdt to stormøder i henholdsvis Aarhus og København.

Læs mere om udvalgene og deres arbejde på skuespillerforbundet.dk/om-dsf/bestyrelse/udvalg

NYHED:

GRØN BIL GRØN FINANSIERING

Ring 3378 1994
– eller se mere på
lsb.dk/groen-bil

Skift til en klimavenlig bil – spar på lånet

RENTE 0,95%
til medlemmer af DSF

Låneeksempel. 400.000 kr. til køb af Plug-in hybrid/elbil

Grønt billån med medlemsfordele • 4.025 kr./md. før skat
Løbetid 96 mdr. /udbetaling 40.000 kr. (10%)

Bilens pris 400.000 kr. Lånebeløb 360.000 kr.

Rente 0,95% pa. (var.) Debitorrente 0,95% pa. (var.)

Samlede låneomkostninger • 371.910 kr. ÅOP 1,90%

Samlet tilbagebetaling ekskl. udbetaling • 386.357 kr.

Læs mere på: lsb.dk/groen-bil

De fleste af os vil gerne være med til at løse klimakrisen. Som forbruger kan du vælge en bil, der reducerer CO₂-udslippet. Derfor gør vi det mere attraktivt at låne til en Plug-in hybrid/elbil. Vælg et grønt billån, der er markant billigere end et traditionelt billån.

Lån & Spar er ejet af bl.a. DSF. Er du medlem, ejer du os. Derfor får du billigere finansiering, bedre vilkår og en ejerkreds, der forlanger, at vi er med til at tage ansvar for klimaet.

Giver det mening? Ring 3378 1994 og fortæl, hvad du har brug for.

PS. Du kan selvfølgelig stadig få billån på fornuftige betingelser til traditionel brændstofdrevet bil.

Billån med medlemsfordele kræver almindelig kreditgodkendelse. Bilen skal kaskoforsikres. Udgifter til forsikring er ikke medregnet. Renten gælder ved oprettelse af nye billån samt ved overførsel af billån fra andre banker/finansieringsselskaber.

Dansk Skuespillerforbund

Lån & Spar

A black and white photograph of a middle-aged man with grey hair, a beard, and glasses. He is wearing a light-colored sweater and dark trousers. He is looking down at a smartphone in his hands. The background shows a window with a view of a house and trees.

mitpfa.dk

Hvordan går det med din opsparing?

Få det store overblik over opsparing,
afkast og forsikringer på mitpfa.dk

PFA

Mere til dig

MINDEORD FOR SKUESPILLEREN SØREN SPANNING

*Skuespiller, sceneinstruktør,
fhv. teaterchef Mogens Pedersen*

En sand skuespiller, en ægte kunstner, min bedste ven Søren Spanning er død, og jeg ved allerede nu, at jeg kommer til at savne ham ganske forfærdeligt.

Vores venskab spirede allerede 1979 under min iscenesættelse af Maxim Gorkis 'Sommergæster' på Aarhus Teater, hvor Søren spillede den smukke, kloge, unge mand, Vlas, og venskabet udviklede sig til noget ubrydeligt under indstuderingen af 'Hamlet' på Det kongelige Teater i 1982.

Vi mødtes uden for tid og regler flere uger før prøvestart og granskede omhyggeligt såvel 'Hamlet' som Shakespeare, for derefter at filosofere os frem til tidens og ikke mindst Søren's 'Hamlet'. På premiereaftenen var jeg ikke ganske fri for nerver, men da jeg lige før forestillingens start stillede det dumme, men ret traditionelle spørgsmål: "Nå Søren, er du nervøs?" Svarede han: "Nej, jeg glæder mig!"

Sådan var Søren. Han glædede sig. Glædede sig til hver prøve, glædede sig til kampen med stoffet, instruktøren og kollegaerne, som glædede sig til hver eneste prøve med Søren, og sluttelig glædede han sig til at gå på scenen og vise publikum, hvad vi var nået frem til.

'Hamlet' var Søren's forestilling. Hans 'Hamlet' var så smuk, ren, nutidig og selvfølgelig. "En helt ny Hamlet" – "Den prægtigste Hamlet i årtier" – "Vor hverdags Hamlet" – "Hamlet med verdensformat" – "Brændende aktuel Hamlet".

Vi arbejdede derefter sammen i mere end en halv snes forestillinger, og hver arbejdsdag med Søren var en inspiration, der kunne bygges videre på. Fra den periode tror jeg, vi begge bedst huskede hans formidable Higgins i 'My Fair Lady' på Det Ny Teater: Elegant, charmerende, flot, fræk og flabet, han var det hele. Det var for øvrigt en opgave, jeg kun sagde ja til, hvis jeg fik Søren som Higgins.

De sidste fem år, hvor Søren måtte opleve teatret og livet fra sin kørestol, plejede vi vores venskab gennem ugentlige "møder", hvor vi både mindedes fortiden og kikkede fremad, "ordnede verdenssituationen over en øl", og sammen glædede os over dansk teaters fornemme position og over al det talent, der rører sig. Det var så smukt at besøge ham. Aldrig beklagede han sig over sin situation. Han kunne i glimt vise en afmægtig vrede, men han beklagede sig aldrig.

DINA AL-ERHAYEM

02.10.1975 — 29.12.2019

Da Dina Al-Erhayem tog livet af sig selv i december 2019, mistede vi en karismatiske skuespiller og tv-personlighed, som efterlod et uudsletteligt indtryk både foran og bag kameraet.

Af Andreas Ebbesen Jensen

Når Dina Al-Erhayem gik ind i et lokale, stjal hun rummet. Med et smil, som strakte sig fra gulv til loft og armene åbne, klar til at uddele krammere, vadede Dina ind i folks liv med træsko på – og efterlod få uberørte. Hendes lysende begavelse, knivskarpe humor og enorme empati gav hende en stor karisma, som havde en magnetisk tiltrækningskraft. Ikke blot på de nærmeste i hendes omgangskreds, men også på de mange mennesker, der betragtede skuespilleren, tv-værten og foredragsholderen på afstand. Selv storesøsterens sky kat, som sjældent værdigede andre mennesker et blik, klæbede sig til Dina, når hun kom på besøg.

Men opmærksomheden gik også den anden vej. Dina så altid andre mennesker og var utrolig optaget af, hvordan hendes familie,

venner og kollegaer havde det. Hun stod til rådighed for alle med sin kærlighed, klar til at være din ven, hvis du havde brug for det. Og luftede man sit mest beskidte undertøj for hende, mødte hun aldrig de pinlige hemmeligheder med fordømmelse eller forargelse – kun med forståelse og humor.

Dinas dates blev seerhit

Dina Al-Erhayem voksede op i Gilleleje i Nordsjælland med sin danske mor og irakiske far samt tre ældre søskende. Allerede tidligt i barndommen stod det klart, at lille Dina elskede at optræde. Og da hun senere kom i gymnasiet, kunne hun lægge hele salen ned af grin under morgensamlingen med sine parodier på Mogens Glistrup.

I 2003 blev Dina Al-Erhayem uddannet som skuespiller ved Aarhus Teater. Men det var i rollen som storflirtende og bramfri talkshow-vært i DR-programmet 'Dinas Dates' fra 2006, hun fik sit store gennembrud.

Her blev kendte mænd som Mads Mikkelsen, Bjarne Riis, Jokeren og Anders Matthesen inviteret på middag for rullende kameraer, mens Dina slog smut med sine mandelformede øjne og sendte dybt private spørgsmål ud gennem sit store tandpastasmil. "Har du tænkt på sex, mens vi har siddet her?" spurgte hun den garvede politiske kommentator og journalist Henrik Qvortrup, der for en gangs skyld blev mundlam.

Søgte trøst i kristendommen

Med Dina fik man ikke den sikre metervare, men et naturtalent ud over det sædvanlige. Det skabte ikke blot gyldne øjeblikke hjemme i tv-stuerne, men også bag kameraet. Som en anden nomade byggede Dina en lejr op af posere og anden habengut på tv-settet, mens hun jokede med, at kamelen stod parkeret i gården. Og hendes evne til at være både knivskarp og supersjov på samme tid betød, at latteren altid fulgte lige i hælene på hende.

Det samme gjorde et altopslugende mørke, som kun få kendte til. Dina Al-Erhayem fik konstateret diagnosen bipolar-lidelse for ni år siden. Omkring samme tid blev hun dedikeret kristen efter i årevis at have dyrket meditation på retrætestedet Vækstcenteret.

"For mig er tro og religion først og fremmest en hjertesag, et privat ønske om at være et glad og godt menneske. Jeg tror, de to ting hænger sammen." fortalte Dina selv om sin religiøse opvågning.

Desværre var kristendommen ikke nok til at fylde det hul af tomhed, som sygdommen efterlod i hende, og 29. december tog Dina Al-Erhayem sit eget liv, 44 år gammel. Nu ligger hun begravet på Assistens Kirkegaard i København. Men hendes store smil, kærlige væsen og umiskendelige karisma vil spøge hos venner, familie og tv-seere mange år fremover. ●

Portrættet er baseret på samtaler med familie, venner og kollegaer
Foto: Morten Friis

DSF STUDIO

ÅBEN STUDIO

IMPROVISATION

med Søren Hauch-Fausbøll
Mandage pt. til 11. maj

Deltagerne skal arbejde med at sige ja til sig selv og sine medspillere. Sige ja til situationen. Søren arbejder og underviser ikke efter en bestemt retning, men holder sig dog til metoden om "learning by doing". Både ved at se andre på gulvet og selv prøve det af.

FILMSKUESPIL

med Daniel Kragh-Jacobsen
Tirsdage pt. til 2. juni

Målet for dette Åben Studio-forløb er, at skuespilleren lægger frygten fra sig. Du vil få redskaber og en forståelse for filmprocessen, der gør, at du fremover kan være mere til stede foran kameraet.

KURSER & WORKSHOPS

København

OPERAKURSUS (INDIVIDUELLE SESSIONS)

med Fiona MacSherry
11.-15. maj / hurtigst muligt / 600 kr.

Kurset er individuelle sessions med Fiona MacSherry, repetiteur og vocal coach ved Scottish Opera. Hver deltager får 2-3 sessions. Første session er helt privat med Fiona. Session 2 (og evt. 3) er åben for de øvrige deltagere at observere. Deltagerne vælger selv, hvilke arier de ønsker at arbejde med.

DRAMATISK METODEWORKSHOP

med Maria Kjærgaard-Sunesen
25.-29. maj / frist 26. april / 500 kr.

Kurset skal give indsigt i instruktørens værktøjskasse, med henblik på en lettere kommunikation mellem skuespiller og instruktør i arbejdsrummet. Derudover tilbyder det et inspirerende indspark til kreativ metodisk arbejdstilgang i forbindelse med tekstarbejde, som kan sætte fantasien fri og skabe et kreativt flow i ensemblet.

MEISNERTEKNIK I

med Sarah Boberg
2.-4. jun. / frist 29. apr. / 400 kr.

Meisnerteknik er en konkret arbejdsmetode, der fokuserer på nærvær og samarbejde. Formålet med kurset er at styrke skuespillernes koncentrations- og perceptionsevne. Træningen giver dem nogle solide redskaber, der er meget brugbare især i forhold til film, tv, casting og nærvær på scenen. Dette kursus henvender sig til skuespillere, der er begyndere eller let øvede i Meisnerteknik.

FÅ STYR PÅ SKATTEFRADRAGET

med Bent Malinovsky
18. maj (bemærk ny dato)
/ stadig ledige pladser / 100 kr.

Bliv opdateret på hvilke udgifter, der kan trækkes fra på selvangivelsen, og hvordan du gør det. Hvert år sker der lovændringer, og måske går du glip af skattefradrag, som du retmæssigt har krav på. Revisor Bent Malinovsky driver sin egen revisionsvirksomhed med speciale inden for musikbranchen og andre udøendes kunstneres økonomi. Han har været ansat i musikorganisationen DJBFA og har endvidere været aktiv på den danske musikscene som bassist og steelguitarist.

OBS. inden for 3 år kan man ændre i den selvangivelse, man indberetter 1. maj, så kurset er stadig aktuelt og relevant 18. maj.

GENERALFORSAMLING

Til kalenderen

Dansk Skuespillerforbund holder generalforsamling og sommerfest søndag 24. maj 2020. Af mange grunde har dette været den eneste mulige dato, hvor det kunne lade sig gøre. Og derfor har vi valgt først at begynde kl. 13.15, så alle kan nå tilbage fra Kr. Himmelfartsferien. Man vil dog kunne indskrive sig allerede fra kl. 12.30 (indskrivningen slutter kl. 15.00).

Pga. bookning til anden side kommer generalforsamlingen i år også til at foregå et nyt sted, nemlig i *Teglværket, Teglholmsgade 27, Østre Teglvej, 2450 København*.

Placeringen gør, at vi i år vil arrangere shuttlebus-service til/fra Teglværket til den nærmeste togstation. Der vil komme mere information om dette i generalforsamlingsmaterialet, der sammen med indkaldelsen lægges ud på forbundets hjemmeside.

Indkaldelse

14 dage før generalforsamlingen modtager alle medlemmer, som sidste år, selve indkaldelsen pr. mail. Derfor er det ekstra vigtigt, at du sikrer dig, at vi har din mailadresse – og at den stadig gælder. Du

kan selv tjekke og rette dine kontaktoplysninger i Skuespillerhåndbogen, men hvis du får problemer, er du velkommen til at kontakte Hanne Arlund.

Hvis du af den ene eller anden grund ønsker at blive ved med at modtage indkaldelserne med posten, har du fortsat mulighed for det, men så skal du skrive til os og gøre os opmærksom på det.

Foreløbig dagsorden

- Velkomst og fællessang
- Formandens beretning
- Forelæggelse af det reviderede regnskab
- Fastsættelse af kontingent
- Eventuel godkendelse af div. overenskomster
- Præsentation af opstillede bestyrelseskandidater
- Valg af kritiske revisorer og suppleanter
- Valg af bestyrelsesmedlemmer
- Eventuelt
- Afslutning og fællessang

Deadline for opstilling til bestyrelsesvalget er overskredet og følgende kandidater stiller i år op til bestyrelsen:

Magnus Bruun, Simon Duus, Steffen Berentz Eriksen, Coco Hjardemaal, Søren Bang Jensen, Mia Lerdam, Rebekka Lund, Mikael Vivien Orozco Madsen, Johanne Nørregård-Nielsen, Søren Ruby og Hanne Uldal.

Forårsfest

Vi håber, at tingene atter er vendt tilbage til normale tilstande, når vi når 24. maj, og at rigtig mange medlemmer vil møde op og vanen tro være med til at gøre dagen både faglig og festlig. Vi afslutter som altid med forårsfest med musik, hygge og god mad. Drikkevarer kan købes til rimelige priser. Vel mødt.

Mange hilsner
Generalforsamlingsudvalget

OBS! Dato for generalforsamling er med forbehold for, at det igen er tilladt at mødes i større forsamlings efter corona-tiltag.

TEATER V

7 FORESTILLINGER PÅ 10 DAGE - CPH STAGE I VALBY

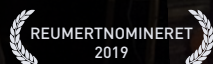
CPH
STAGE

"... en overrumplende
smuk sjælerejse ..."
TEATERAVISEN.DK

Teater O

TANGO

28.-29. MAJ

WALKMAN

Don Gnu

28.-29. MAJ

UDVÆLT SOM
FESTIVAL HIGHLIGHT

I samarbejde med
Det Tarvelige Teater

STRIKE 2.0

30. MAJ - 1. JUNI

Kulturhuset Galaxen og
Christianshavns Beboerhus

SKIDEFULD AF HISTORIER

3.-4. JUNI

"... Smukt, tankevækkende teater ..."
KJERTEMINDE AVIS

sART Danseteater og Odense Teater

HVIS JEG BLIVER GAMMEL

5. - 6. JUNI

NB: SPILLER I VALBY KULTURHUS

*
65år

ELHIT'S MED SAKSEN

En musikalsk anekdote med alletiders velklingende hits!

6.-7. JUNI

UDVÆLT SOM
FESTIVAL HIGHLIGHT

DET GODE VS. DET ONDE

Ålborg Teater

3.-6. JUNI

